24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
ДЕКАБРЬ
16
ЫТЛАРИКУН
296 (6011) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Тăван Хĕрлĕ Çара вăйланрах пулăшар!

Нимĕçсен Мускава илес планĕ арканса кайни тата Гитлерăн йыткĕтĕвĕсем Мускав çывăхĕнче поражени тӳсни çинчен калакан хыпар пирĕн мĕнпур çĕршыв тăрăх çиçĕм пек хăвăрт саланчĕ. Сĕмсĕр фашистсен кĕтĕвĕ, совет паттăр воинĕсем хăваланипе, Мускавран аяккалла чакса пырать. Çак хыпара илтсен, Мускав çыннисем, вĕсемпе пĕрлех, пирĕн тăван çĕршывăн пур кĕтесĕсенчи совет çыннисем те çавтери хавасланчĕç.

Пирĕн халăх Мускав оборонин ĕçĕ Сталинăн шанчăклă аллинче пулнине лайăх пĕлсе тăрать. Пирĕн столица умне капланса килнĕ пысăк хăрушлăх пирĕн çĕршыври ĕççыннисене Ленин—Сталинăн аслă партийĕ тавра, Совет правительстви тавра татах та тачăрах пĕтĕçтерчĕ. Юнĕçсĕн Гитлер пирĕн таса столицăна тытса илме хăваласа килнĕ нимĕçсен фашистла войскисен ударнăй группировкисене çĕмĕрсе тăкнă тăван Хĕрлĕ Çар патне юратупа салам сăмахĕсем вĕçеççĕ. Оборона Халăх Комиссарĕ, Оборонăн Государственный Комитечĕн Председателĕ патне, Мускав çывăхĕнче тăшмана çĕнтерес ĕçе организацилекенĕ, мĕнпур нимĕç оккупанчĕсене пурпĕрех çапса аркатассине организацилекенĕ патне — тăван Сталин юлташ патне юратупа салам сăмахĕсем вĕçеççĕ.

Халĕ Мускаври фабрикăсемпе заводсенче, предприятисенче, чугунçулсем çинче, учрежденисенче, колхозсенче. Хĕрлĕ Çарăн чаçĕсенче, мĕнпур çĕршывĕпех, эпир Мускавшăн çапăçса çĕнтерӳ тунипе хĕпĕртесе, рабочисем, хресченсем, интеллигенци митингсемпе пухусем туса ирттереççĕ. Пирĕн çĕршыври ĕççыннисем хăйсен сулăмлă сăмахĕсенче аслă Сталин ертсе пынипе пур фронтсенче те çĕнтерӳ тăвассине, нимĕç оккупанчĕсене пурне те, пĕр çын юлмиччен, пĕтерсе тăкассине хăйсем çирĕппĕн шанса тăни çинчен каласа параççĕ. Совет войскисем, Сталин юлташ вăрçă ĕçне генилле пĕлсе ертсе пынипе, пысăк çĕнтерӳ турĕç, — тесе каларĕ рабочи Красиков юлташ, Мускаври железнодорожниксен митингĕсенчен пĕринче.

Сталин юлташ ертсе пынипе малалла! Çакăн пек ĕнтĕ пирĕн боецсен, командирсемпе политработниксен лозунгĕ, çакăн пек ĕнтĕ пирĕн халăхăн лозунгĕ.

Хĕвеланăç фронтĕнчи войскăсем Мускав çывăхĕнче тăшмана сисĕнмеллех пырса çапрĕç. Анчах халĕ тăшмана пĕтерсе тăкман-ха. Пирĕн тăван çĕршыв умне тухса тăнă хăрушлăха сирсе пăрахман-ха. Тăшман тытса илнĕ совет районĕсемпе облаçĕсенче нимĕç оккупанчĕсен пусмăрĕ айĕнче пирĕн тăвансем, пичче-шăллăмсемпе аппа-йăмăксем асапланса пурăнаççĕ. Мускав çывăхĕнчи вырăнсенче те çапăçусем чарăнмаççĕ. Тăшман Ленинград, Севастополь çывăхĕнче тăрать. Донбасри поселоксенче хаяр çапăçусем пыраççĕ. Гитлер çарĕсене Мускав çывăхĕнче аркатса тăкни Германин вăрă-хурахла империализмĕн мĕнпур çарне пуçĕпех çапса çĕмĕрессин пуçламăшĕ пултăр тесен, пирĕн халăхăн халĕ мĕнпур вăйне пухса çавтери хытă ĕçлемелле-ха.

Совет çыннисем малашнехи кĕрешĕвĕн йывăрлăхĕсене ăнланса илеççĕ. Çавăнпа та Мускав çывăхĕнче тунă çитĕнӳсен ячĕпе пухнă хăйсен хаваслă митингĕсенче ĕççыннисем Хĕрлĕ Çара пулăшу парассине татах та ытларах вăйлăлатма хатĕрри çинчен каласа параççĕ.

Токарь Кубышкин юлташ Мускаври пĕр заводра ĕçлекен рабочисен митингĕнче тĕрĕс каланă:

— Гитлеровецсем хăйсен шăлĕсене йĕрсе шатăртаттарма татах та хăтланса пăхĕç, анчах та пирĕн вĕсене çапса хуçмалла. Фашистсем пирĕн çĕр çинче тытăнса юлас тесе татах та хăтланса пăхĕç. Анчах эпир тăшмана валли вырăн хатĕрлесе хумăпăр, çав вырăн—çĕр çинче мар, çĕр айĕнче. Пирĕн çĕршывăн хăшпĕр крайĕсенче Германи, Итали, Румыни, Финлянди тата Венгри салтакĕсен вилтăприсем сапаланса ларса тухрĕç. Тăшман салтакĕсене пытарнă вилтăприсен хисепĕ кунран кунах ӳссе пырĕ. Хĕрлĕ Çар пур оккупантсене те, пĕр çын юлмиччен, пĕтерсе пырать. Анчах та, çакна тăвас тесен, пирĕн икĕ хут, виçĕ хут ытларах вăй хурса ĕçлемелле, хĕçпăшал туса кăларассине хăвăртлатмалла. Йăлтах фронта валли! Мĕнпур вăя—тăшмана аркатса тăкма! Пирĕн кашниннех татах та лайăхрах ĕçлемелле!

Кашни çынăн татах та лайăхрах, тухăçлăрах, тăрăшарах ĕçлемелле! Митингсенче тухса калакан ĕççыннисен тата çак митингсенче йышăннă резолюцисен шухăшĕ çакăн пек ĕнтĕ. Мускаври машинăсем тăвакан заводăн коллективĕ Сталин юлташ патне янă хăйĕн çырăвĕнче хĕçпăшал туса кăларас плана тултарма кăна мар, ытлашшипех тултарма сăмах парать. Мускаври тепĕр заводăн коллективĕ уйăхри плана декабрĕн 20-мĕшĕ тĕлне тултарма решени йышăннă. Чугунçул çинче ĕçлекенсем çар составĕсене хăвăртрах çӳретме, паровозсемпе вагонсене лайăхрах юсама сăмах параççĕ. Горький хулинчи пĕр заводра ĕçлекен токарь Рыжков юлташ, пирĕн Хĕвеланăç фронтĕнчи войскăсен контрнаступленийĕ ячĕпе, декабрĕн 12-мĕшĕнче çĕрле, пĕр сменăра 21 норма тултарса, питĕ чаплă стахановла рекорд тунă. Хĕрлĕ Çара хисеплесе пиншер те пиншер рабочисемпе колхозниксем стахановла çитĕнӳсем тăваççĕ.

Малашне татах та хаяр та йывăр кĕрешӳсем пулаççĕ-ха. Мускав, Тихвин Ростов, Елец патĕнчи фронтсенче Германи çарĕ хăйĕн техникине питех те нумай çухатрĕ. Хĕрлĕ Çар тăшманăн танкĕсене, тупписене, автомашинисене, пулемечĕсене, миномечĕсене пинĕ-пинĕпе çĕмĕрсе, пĕтерсе тăкрĕ. Хĕрлĕ Çар темĕн чухлĕ хĕçпăшал тытса илчĕ. Анчах та, Германин вăрçă машини халĕ те хăй аллинче вăйлă техника тытса тăрать-ха. Германири промышленность тата Европăн фашизм вăрă-хурахла тытса илнĕ ытти çĕршывсен промышленноçĕ Гитлер çарне хĕçпăшалпа боеприпассем нумай парса тăраççĕ. Пирĕн тăшман аллинчен çав техникăна çапса ӳкермелле. Çакна тăвас тесен, пирĕн пĕр минутăна та ахаль сая ямасăр, пирĕн заводсенче хĕçпăшалпа боеприпассем тăвассине мĕнпур анлăшĕпе сарса ямалла; Хĕрлĕ Çар валли танксем, самолетсем, тупăсем, минометсем, пулеметсем, винтовкăсем, автоматсем, снарядсем, патронсем ытларах та ытларах туса памалла. Çакна тăвас тесен, топливăпа металл, тырпулпа аш-какай тупассине май килнĕ таранах ӳстерсе пымалла.

Юлашки уйăхсенче пирĕн çĕршыври çар промышленноçĕ çеç мар, ĕлĕк хĕçпăшалпа боеприпассем пачах та туман нумай заводсем те хăйсем Хĕрлĕ Çар валли туса кăларакан продукцин хисепне чылаях ӳстерме пултарчĕç. Пурăнăç пире çакна кăтартса пачĕ: çынсен большевикла хастарлăхпа пуçарулăх пулсан, кирек епле предприятин ĕçне те кĕске вăхăтрах вăрçă чухнехи майлă улăштарса йĕркелеме пулать, вара кĕске вăхăт хушшинчех пĕчĕк предприятисенче те автоматсем, минометсем, гранатăсем туса кăларма тытăнма пулать.

Мускав, Ростов, Тихвин, Елец патĕнче тунă çĕнтерӳсене çирĕплетес тесен, пирĕн хамăрăн тăван Хĕрлĕ Çара, тăван Тинĕс-Çар Флотне, тăшмана аркатса тăкма мĕн кирлине пурне те çителĕклĕ таранах парса тăрса татах та вăйлăнрах пулăшмалла.

Хĕрлĕ Çар тунă çитĕнӳсене пăхса никам та лăпланса ларма пултараймасть, никамăн та тăшмана çĕлĕкпе персех пĕтерсе тăкатпăр текен шухăш пулмалла мар. Хĕрлĕ Çарăн хăйĕн вăйне вунă хут ӳстерсе тăшмана татах та вăйлăнрах хĕсме тытăнмалла, тăшманăн вăй-хăватне çапа-çапа хуçмалла, унăн техникипе чĕрĕ вăйне çĕмĕрсе тăкмалла, ăна сывлăш çавăрма памалла мар, çĕнĕлле йĕркеленсе çĕнĕ рубежсенче çирĕпленсе ларма май памалла мар. Çавнашкалах тылра та рабочисемпе хресченсен Хĕрлĕ Çара паттăрла кĕрешмешкĕн пулăшас тесе, пирĕн мĕнпур хуçалăха, мĕнпур экономикăна, мĕнпур техникăна татти-сыпписĕр малалла аталантарса пымалла. Пирĕн плана тултарман, çар заказĕсене вăхăтра туса паман пĕр предприяти те пулмалла мар. Производствăна кунран кун вăйлатса пымалла, ĕç тухăçлăхне кунран кун ӳстерсе пымалла,— тылри мĕнпур работниксен задачи çакăн пек ĕнтĕ. Кам паян лайăх ĕçлет— ыран татах та лайăхрах ĕçлетĕр!

Кам паян плана тултарать — ыран вăл ăна ытлашшипех тултартăр!

Кам паян пĕр çыншăн ĕçлет — ыран вăл икĕ çыншăн ĕçлетĕр.

Паянхи çĕнтерӳшĕн хавхаланни çĕнĕ çĕнтерӳсем çуратакан çăлкуç пулса тăтăр!

Нимĕçсене Мускав патĕнче аркатса тăкнине Гитлерăн вăрă-хурахла мĕнпур çарне çапса çĕмĕрес ĕçĕн пуçламăшĕ туса хурар!

(«Правда», декабрĕн 14-мĕшĕнчи умстатья).

ТАСС опроверженийĕ

Америкăри Юнайтед пресс агентстви, Токиоран панă радиопередача çине кăтартса парса, Совет Союзĕн тинĕс [illegible] Токиори атташи Японин тинĕс министерствине пырса Японин малтанхи çитĕнĕвĕсем пирки ырă сунса каланă, тесе пĕлтерне. Çав пĕлтерӳ вăл шухăшласа кăларнă суя япала пулни çинчен пĕлтерме ТАСС полномочи илнĕ.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Декабрĕн 13-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 13-мĕшĕнче пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă. Хĕвеланăç тата Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕсенчи хăшпĕр участоксенче совет войскисем, противника хирĕç хаяр çапăçусем туса пырса, малалла куçнă. Пирĕн чаçсем Ливны тата Ефремов хулисене йышăнса илнĕ.

Декабрĕн 12-мĕшĕнче нимĕçсен 7 самолетне пĕтерсе тăкнă. Пирĕн 2 самолет пĕтнĕ.

* * *

Декабрĕн 12-мĕшĕнче пирĕн Хĕвеланăç фронтĕнче кĕрешекен летчиксем нимĕçсен 20 танкне, войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 350 автомашинине пĕтерсе тăкнă тата сиенленĕ, нимĕçсен 10 полевой тата зенитнăй орудине, прислугисемпе мĕнĕпех, боеприпассем турттарса пыракан лавĕсене 60 ытла, горючи тултарнă автоцистернине пĕтерсе тăкнă, тăшманăн пехотине пĕр полка çити вĕлерсе пĕтернĕ тата сапаласа янă.

* * *

Генерал-майор Белов юлташăн гвардейски чаçĕсем, каялла чакакан противника хыçран хăваласа пырса, пĕр кун хушшинчех халăх пурăнакан 25 пункта нимĕçсен фашистла захватчикĕсенчен ирĕке кăларнă, противникăн 19 танк, 3 оруди, 119 автомашина тата ытти тĕрлĕ трофейăсем нумай **тытса илнĕ.**

* * *

Ковалевпа Мазной командирсем ертсе пыракан разведчиксемпе автоматчиксем нимĕçсем йышăннă ял çине хăюллăн пырса тапăннă. Фашистсем вырнаçнă çуртсем çине разведчиксем гранатăсем вăркăнтарнă. Çавăн чухне нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене 150 çынна вĕлерсе пĕтернĕ, нимĕçсенне 19 грузовой машина, горючи тултарнă 6 автоцистернăна çунтарса янă, 3 танк, пĕр танкетка, пĕр оруди, 3 миномет тата 4 пулемет пĕтерсе тăкнă.

* * *

Хĕвеланăç фронтĕнче фашистсен войскисен тылĕнчи партизансем нимĕç захватчикĕсене кăнтăрла та, çĕрле те канăç памаççĕ. Т. юлташăн отрячĕ, Хĕрлĕ Çарăн чаçĕсемпе пĕрле пулса, тăшмана ăнăçлăн çĕмĕрсе пырать. Юлашки çапăçура çак отряд противникăнне 20 противотанковăй оруди, 160 снаряд тытса илнĕ, 6 автомашина пĕтерсе тăкнă, нимĕçсен 6 офицерне тата 100 салтакне яхăн вĕлерсе пĕтернĕ.

Р. юлташăн отрячĕ пĕр районра казармăпа блокпоста çĕмĕрсе тăкнă, чугунçул линине взрыв туса сирпĕнтернĕ, 9 транспортнăй машинăна, 6 мотоцикла тата пĕр бронемашинăна пĕтерсе тăкнă, 35 фашиста вĕлерсе пĕтернĕ. Партизансен тепĕр отрячĕ хĕçпăшал усракан икĕ склада тата юханшыв урлă каçмалли пĕр кĕпере взрыв туса сирпĕнтернĕ, 13 автомашина, 2 станковăй пулемет пĕтерсе тăкнă тата нимĕç салтакĕсене 90 çынна яхăн вĕлерсе пĕтернĕ. П. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячĕ тăшмана хирĕç ăнăçлăн кĕрешет. Çак отряд чугунçул кĕперне взрыв туса сирпĕнтернĕ, пĕр автомашинăна пĕтерсе тăкнă. Çапăçура партизансем 25 нимĕçе вĕлернĕ, 11 винтовка тытса илнĕ. Хăюллăн пырса-пырса тапăнса партизансем тăшмана хавшатса пыраççĕ. Пĕр районра партизансем нимĕçсен фронталла каякан колонни çине икĕ хутчен пырса тапăннă. Çавăн чухне партизансем 50 нимĕçе, 80 лашана тата 20 лава пĕтерсе тăкнă. Тепĕр темиçе кунтан партизансем, татах çав вырăна пырса тухса, 60 фашиста вĕлерсе пĕтернĕ, пĕр çăмăл автомашинăна, минăсем турттарса пыракан икĕ автомашинăна, кухньăна тата патронсем нумай тытса илнĕ.

* * *

Тыткăна илнисен показанийĕсем, нимĕçсен вилнĕ салтакĕсемпе офицерĕсем çумĕнче тупнă çырусем, çавăн пекех тата пирĕн чаçсем тытса илнĕ документсем нимĕç войскисем вăй-хал тĕлĕшпе ытларах та ытларах хавшаса пыни çинчен çирĕплетсе параççĕ. Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче пирĕн чаçсем тытса илнĕ нимĕçсен 173-мĕш пехотнăй полкĕнчи 2-мĕш батальонри врач 1941 çулти ноябрĕн 29-мĕшĕнче полк командирĕ патне «Войскăсен сывлăхĕ мĕнле тăни çинчен» çырнă запискинче çапла каланă: «1941 çулти ноябрĕн 29-мĕшĕнче санитари тĕлĕшпе пăхса тухнă хыççăн войскăсен сывлăхĕ паянхи куна çителĕклĕ марри куранчĕ». Записка авторĕ малалла салтаксем ревматизмпа, бронхитпа тата ытти чирсемпе массăллăн чирлеме пуçлани çинчен, войскăсем 100 процентĕпех пыйтланса çитни çинчен çырать. Пыйтланса кайнă пирки тата хăйсен ӳтне лайăх пăхса усраман пирки ӳт-тир чирĕсем, уйрăмах экзема, çăпан, шыçă чирĕсем сарăлсах пыраççĕ. Медицина тĕлĕшпе пăхса тухнă çынсенчен 50 процентне яхăн шăлĕсене халех сыватма пуçлас пулать. Вĕсенчен нумайĕшĕсем шăлĕсем ыратнипе асап кураççĕ. Тăм илсе янисем час-часах пулма пуçларĕç. Чир-чĕрсем массăллăн сарăлнă пирки чаçăн çапăçури хăрушсăрлăхĕ, малтанхипе танлаштарсан, чылаях чакрĕ. Медицина тĕлĕшпе илсе пăхсан, батальон паянхи куна çапăçура пулма условно кăна юрăхлă».

* * *

Нимĕç тата Итали оккупанчĕсем Пирейпе Салоники порчĕсем урлă Грецири продовольствин мĕнпур запасĕсене Италипе Германие илсе тухса каяççĕ. Çаратнă çĕрмамăкĕпе махорка тата çырла-çимĕçсем тиесе тултарнă пароходсем кулленех кайса тăраççĕ. Çĕршывра выçлăх. Выçăхса çитнĕ çынсен ушкăнĕ декабрĕн 4-мĕшĕнче Пирей портĕнче продовольстви складне çĕмĕрсе тăкнă. Порта чĕнсе илнĕ жандармсем çине çав çынсем чулсемпе пенĕ тата алтуйисем тытса çапăçма пуçланă. Çав тытăçу вăхăтĕнче виçĕ жандарма вĕлернĕ. Афинăра пурăнакансенчен нумайĕшне хăйсен хватерĕсенчен урама кăларса ывăтнă. Хуларти пысăк çуртсенче чылайĕшĕнче Германин Хĕвелтухăç фронтĕнче аманнă салтаксем валли госпитальсем туса хунă.

Декабрĕн 14-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 14-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă.

* * *

Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен Кузнецов юлташăн боецĕсем пĕр кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсен 24 танкне, 9 бронемашинине, 16 орудине, 7 минометне, 186 автомашинине, 54 мотоциклне тата нумай боеприпассем тытса илнĕ.

* * *

Кăнтăр фронтĕнче кĕрешекен пирĕн летчиксем пĕр кун хушшинчи çапăçусенче противникăн 6 самолетне персе антарнă, нимĕçсен 7 танкне, 200 машинине ытла, орудисене прислугисемпе пĕрлех—11 орудине, горючи тултарнă 5 автоцистернине, боеприпассем тиенĕ 70 лавне ытла тата противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 1000 çынна яхăн пĕтерсе тăкнă.

* * *

Ленинград фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн часть нимĕçсене халăх пурăнакан К. пунктĕнчен хăваласа кăларнă, нимĕç салтакĕсене 400 çынна вĕлерсе пĕтернĕ, 5 йывăр оруди пĕтерсе тăкнă, икĕ оруди, 3 миномет, 3 пулемет тата ытти трофейăсем тытса илнĕ.

* * *

Мускав облаçĕн нимĕçсем оккупациленĕ районĕсенчен пĕринче кĕрешекен партизансен отрячĕ фашистла захватчиксене хирĕç ăнăçлăн çапăçать. Хăюллă тапăнусем туса противникăн коммуникацине çĕмĕре-çĕмĕре тăкать, хĕвеланăç фронтне войскăсемпе боеприпассем илсе пыма чăрмантарать. Нумаях пулмасть партизансен группи Е. разъезчĕн районĕнче чугунçул кĕперĕ çине минăсем хурса тухнă. Çар эшелонĕ иртсе пынă чухне кĕпер взрыв пулса сирпĕннĕ, поезд крушени тӳснĕ. Нимĕçсен салтакĕсем нумай вилнĕ. Темиçе кун иртсен партизансем бензин турттарса пыракан пилĕк тоннăллă автомашинăна вут тивретсе çунтарса янă, çавăнтах нимĕçсен 3 салтакне пĕтерсе тăкнă. Кун хыççăн партизансен çав группиех М. разъездĕнчен инçех мар противникăн боеприпассемпе продовольстви турттарса пыракан поездне тăвайккинелле сирпĕнтерсе янă. Отряд чылай вырăнсенче çулсем çине минăсем хурса тухнă тата телефон провочĕсене татнă.

* * *

Дагестан АСС Республикинчи рабочисемпе колхозниксем тата интеллигенци вăрçă кунĕсенче пысăк çĕкленӳпе ĕçлеççĕ. Гоконаев юлташ директор пулса ĕçлекен механически заводра хăйсен нормисене темиçе хут ирттерсе тултаракан стахановецсен речĕ хăвăрт ӳсет. Июль уйăхĕнче завода ученица вырăнне пырса кĕнĕ лакировщица Власова халĕ ултă çыншăн ĕçлет. Житкова юлташ тăватă фрезернăй станокпа ĕçлесе, хăйĕн нормине кашни станокпах виçĕ хут ирттерсе тултарать. Пирвăйр фабрики, Слепнев ячĕпе тăракан завод, пулă тресчĕ тата республикăри ытти вуншар предприятисем çулталăкри плана тултарнă, Яковлев юлташ директор пулса ĕçлекен консерва заводĕ çулталăкри плана 150 процент тултарнă.

Малалли 4-мĕш страницăра

Мускаври инструментальнăй заводри митинг

ВКП(б) Мускав Комитечĕн тата Мускав Хула Комитечĕн секретарĕн А. Щербаков юлташăн выступленийĕ

Мускаври инструментальнăй заводра ĕнер каçхине нумай çынлă митинг пулнă. Станоксем шавлама чарăнсанах рабочисем трибуна патне пуханнă. Митингра малтан ВКП(б) Мускав Комитечĕн тата Мускав Хула Комитечĕн секретарьне А. Щербаков юлташа сăмах панă. Рабочисем, инженерсем, техниксем тата служащисем Мускав большевикĕсен руководительне хĕрӳллĕн саламласа йышăнса илнĕ. Щербаков юлташ нимĕç командованийĕн авантюристла планĕсем арканса кайни çинчен, партипе совет халăхĕ Сталин юлташ ертсе пынипе питех те пысăк çитĕнӳ тунни çинчен каласа панă. Гитлер «кирек епле хакпа та пулсан» Мускава илме пĕрре çеç мар приказ панă. Юншăн антăхакан çав тискер кайăк Мускава аркатса тăкасшăн пулнă. Щербаков юлташ фашистсен командованийĕ хăйсен войскисене панă приказсене вуласа парать. Анчах вĕсен приказĕсем ĕçе пулăшайман. Хĕрлĕ Çарăн мухтавлă войскисем нимĕçсен кăпăйчăк планĕсене пĕтĕмпех аркатса тăкрĕç. Хамăрăн Хĕрлĕ Çарпа пĕрле мĕнпур предприятисенчи рабочисемпе работницăсем, инженерсемпе техниксем тăшмана хăвăртрах çĕнтерессишĕн хĕрӳллĕн кĕрешеççĕ. Мускаври инструментальнăй завод та питех те кирлĕ продукци кăларать. Çак коллектив яланах столицăри малта пыракан производствăллă коллектив пулнă. Халĕ те вăл фашизма аркатса тăкас ĕçе хăйĕн пĕтĕм вăйне пама тивĕçлĕ.

Çак заводра оборона ĕçĕнче кирлĕ хатĕрĕн питех те ответлă детальне туса кăлараççĕ. Çав детале кăларас ĕçе завод пĕтĕмĕшпех йĕркелесе çитерчĕ. Çапах та заказсене пурнăçа кĕртмелли хăвăртлăхсем пире лăплантарма пултараймаççĕ-ха. Хамăрăн Хĕрлĕ Çарăн чаплă çĕнтерĕвĕсем çине пирĕн çапăçура кирлĕ хĕçпăшалăн детальне туса кăларас тĕлĕшпе пĕтĕм вăя хурса ĕçлесе ответлемелле.

— Эпир хамăр ĕçри çитĕнӳсемпе лăпланса ларма пултараймастпăр,— тет Щербаков юлташ. Пирĕн хушăмăрта хăйсен заданине пурнăçа кĕртмен пĕр предприяти те, пĕр çын та пулмалла мар. Вара Хĕрлĕ Çар фашистла оккупантсен кĕтĕвĕсене татах та ăнăçлăрах аркатса, пĕтерсе пырĕ. Çĕнтерӳ шанчăкĕ—пире аслă Сталин генилле ертсе пынинче, пĕтĕм совет халăхĕ тăшмана çĕнтерме хатĕр тăнинче.

Хĕрлĕ Çарăн çĕнтерӳллĕ ĕçĕсем çинчен тата çĕршывăн хĕçпăшаллă вăйĕсене ытларах та ытларах çирĕплетсе пырас тĕлĕшпе кашни çын умĕнче мĕнле задачăсем тăни çинчен кашниех ăнланмалла сăмахсемпе каласа панине митинга пуханнă халăх пĕр хускалмасăр итлет. Нимĕçсем хăйсем вăхăтлăха тытса илнĕ районсенчи халăха çавтери нумай инкек кӳчĕç. Анчах та тăшманăн совет халăхĕ çине вăрă-хурахла тапăннишĕн питех те хаклă тӳлеме лекет. Хĕрлĕ Çарăн тăшмана аркатса пыракан хăватлă вăйĕ кунсан-кун ытларах ӳссе пытăр тесен, совет çĕрне тăшмансенчен пĕтĕмĕшпех тасатса çитерес тесен, хаяр çапăçура кирлĕ хĕçпăшал тăвакан çынсен хăйсен ĕçри вăй-халне ытларах та ытларах ӳстермелле. Красноармеецсем, командирсем тата политработниксем чаплă çĕнтерӳ туни çине пирĕн хамăр ĕç тухăçлăхне ытларах ӳстернипе ответлемелле,—тет Щербаков юлташ.

Щербаков юлташăн Хĕрлĕ Çара сывлăх сунса саламлакан юлашки сăмахĕсене митингри çынсем хĕрӳллĕн алă çупса кĕтсе илеççĕ.

Трибуна çине слесарь-лекальщик Тиунов юлташ тухать. Вăл инструментальнăй завод коллективĕ кунне-çĕрне пăхмасăрах, ырма-канма пĕлмесĕр ĕçлеме хатĕрри çинчен калать. Вăл, фронт заказĕсене ытлашшипех пурнăçласа пырассине шантарса, пĕтĕм слесарь-лекальщиксен ячĕпе тупа тăвать.

— Пирĕн юлташсем нумайĕшĕсем нормăна 200—300 процент таран тултарса пыраççĕ те ĕнтĕ. Эпĕ сталинла вахтăна тăрса хам нормăна 500 процент тултартăм. Ку çитĕнĕве малашне çирĕплетме шутлатăп, — тет Тиунов юлташ.

Унтан цех начальникĕсем Кановинпа Эйдинов юлташсем тухса сăмахсем калаççĕ. Вĕсен сăмахĕсем—завод коллективĕн ĕçĕнче çавтери пысăк хавхалану пуррине, рабочисем ĕç тухăçлăхне татах та ытларах ӳстерме хатĕр тăнине кăтартса параççĕ. Паттăр Хĕрлĕ Çарăн мухтавлă ĕçĕсем çине çапла тунипе çеç ответлеме тивĕçлĕ, тесе шутлаççĕ вĕсем.

Митинга пуханнă çынсем, тăвăллăн алă çупса, Сталин юлташ патне салам яма йышăнаççĕ. Вăл саламăн содержанийĕ çакăн пек:

«Хĕрлĕ Çарăн аслă полководецне, çĕнтерӳ тума хавхалантаракан организатора Сталин юлташа.

Хаклă Иосиф Виссарионович! Эпир, Мускаври инструментальнăй заводри рабочисемпе служащисем тата инженерсемпе техниксем, Совет Информаци Бюровĕ пирĕн Хĕрлĕ Çар Мускав патне пымалли вырăнсенче нимĕç захватчикĕсене çапса аркатни çинчен пĕлтернине пысăк савăнăçпа кĕтсе илтĕмĕр. Эсир ăслăн ертсе пынипе пирĕн паттăр Хĕрлĕ Çар Гитлерăн вăрă-хурахла ордисене вăйлăран та вăйлăн пыра-пыра çапма тытăнчĕ. Вăл, хамăрăн тăван хуласемпе ялсене фашистла оккупантсенчен хăтарса, пирĕн совет çыннисене гитлерла бандитсен тискерлĕхĕнчен çăлать. Пирĕн аттесен, ывăлсен, хĕрарăмсемпе пĕчĕк ачасен юнне юхтарнăшăн фашистла ирсĕрсем питех те пысăк ответ тытма тивĕçлĕ. Хĕрлĕ Çарăн куллен-кун ӳссе пыракан вăйне тăшман сисет. Пирĕн войскăсем çĕнтернĕ хыççăн хăйне мĕн кĕтнине юнлă Гитлер пĕлсех тăрать. Хĕрлĕ Çар малалла çĕнтерсе пырассине чарса лартас тесе, Гитлерпа унăн шайккисем урса кайсах тапаçланаççĕ. Пирĕн умра татах та йывăр та хаяр çапăçусем тăраççĕ. Гитлерла бандăна пĕтĕмĕшпех çапса салатас çĕре пирĕн пĕтĕм вăя хумалла.

Хаклă Сталин юлташ! Эпир, Ленин—Сталин партийĕ вĕрентсе ӳстернĕ çынсем, сирĕн кăтартусене пĕр самантлăха та манмастпăр. Эпир çакна асрах тытса тăратпăр: пирĕн пĕр самантлăха та хамăра хамăр лăпланса ларасси пулмалла мар. Тăшмана пĕтĕмĕшпех аркатса тăкма пирĕн пĕтĕм вăя хурса ĕçлемелле. Эпир, аслă Октябрь тивĕçлĕхĕсене фашистла çын-çиенсенчен сыхласа хăварас тесе, хамăр вăя хĕрхенмесĕр, ырма-канма пĕлмесĕр ĕçлесе оборонăллă продукци ытларах та ытларах туса кăларма сăмах паратпăр; урса кайнă гитлерла фашизма çĕнтерес ĕçре хамăр коллективри кашни рабочипе служащи, кашни инженер, техник фронта пĕр чарăнмасăр пулăшса пырĕç тесе шантаратпăр.

Пирĕн аслă вĕрентекенĕмĕр тата çулпуçăмăр! Эпир сирĕн умăрта, хамăрăн пĕтĕм вăя Мускавпа тăван çĕршыва сыхлас ĕçе пама тупа тăватпăр. Пĕтĕм вăя—тăшмана çĕнтерес ĕçе хурар!

Сывă пултăр пирĕн мухтавлă Хĕрлĕ Çар!

Сывă пултăр аслă та ăслă полководец Сталин юлташ!

Митинг вĕçленет. Рабочисем хăйсен ĕç вырăнĕсене саланаççĕ. Станоксем каллех тимлĕн ĕçлеме тытăнаççĕ. Коллектив çыннисем нихăçан пулман хавхаланупа ĕçлеççĕ. Вĕсем Хĕрлĕ Çар валли хĕçпăшал туптаççĕ, тăшмана валли— вилĕм, тăван çĕршывшăн—çĕнтерӳ хатĕрлеççĕ.

(«Правда», декабрĕн 14-мĕш).

Татах та ытларах вăй хурса ĕçлер

ÇĔМĔРЛЕ. («Чăваш Коммуни» корр.). Паттăр Хĕрлĕ Çар Мускав çывăхĕнче тунă чаплă çĕнтерӳсем районри ĕççыннисене пысăк хаваслăх кӳчĕç. Предприятисемпе учрежденисенче, колхозсенче рабочисен, служащисен, колхозниксен хавхаланулла митингĕсем пулса иртрĕç. Нимĕç фашисчĕсен урнă йыткĕтĕвĕсене Мускав таврашĕнче çапса çĕмĕрсе Хĕвеланăç енчелле хăваласа Хĕрлĕ Çарăн паттăр воинĕсене ĕççыннисем чĕререн тав тăваççĕ. Фронта пулăшассине татах та вăйлатса пыма, ĕçре татах та пысăкрах çитĕнӳсем тума обязательствăсем илеççĕ. Çĕмĕрлери «Большевик» заводра ĕçлекен стахановец [illegible] Хĕрлĕ Çар тунă чаплă çĕнтерӳ çине ответлесе çапла каларĕç:

«Паттăр Хĕрлĕ Çар воинĕсем Мускав таврашĕнче тунă çĕнтерӳ пире производствăра çĕнĕ çĕнтерӳсем туса хавхалантарчĕ. Эпир халĕ нормăна 2 хут ытла тултарса ĕçлетпĕр. Малашне татах та ытларах вăй хурса ĕçлеме пулатпăр».

Николаев юлташ ертсе пыракан цехри стахановецсем Костеев, Закалябин, Тарасов, Синдряков юлташсем халĕ кулленхи ĕç нормине 2 хут ытла тултарса ĕçлеççĕ. Малашне вĕсем ĕç тухăçлăхне 300 процент таран хăпартма тата хăйсен продукцине яланах отлично пахалăхпа туса кăларма пулчĕç.

Отечественнӑй аслӑ вӑрҫӑ фрончӗсенче

Ирӗке кӑларнӑ хуласенче

ЕЛЕЦ

КАНТАР-ХӖВЕЛАНАҪ ФРОНЧӖ, декабрӗн 14-мӗш. **(ТАСС спецкорӗ).** Фронтран Елеца каякан ҫул пирӗн войскӑсем ӗнер тата виҫӗмкун ирӗке кӑларнӑ ялсем витӗр иртет. Фашистсен тискер кайӑкла ирсӗр ӗҫӗсем кашни утӑмрах курӑнаҫҫӗ. Ҫунса хуралнӑ ҫуртсем. Урамсенче хуҫалӑхри япаласем сапаланса выртаҫҫӗ. Нимӗҫсем вӑрӑ-хурахла хуҫаланни Елец хулинче уйрӑмах палӑрать.

Хулана йышӑннӑ хыҫҫӑн нимӗҫсем культурӑллӑ учрежденисене ҫӗмӗрме тытӑннӑ. Хулари театра тата спорт залӗсене витесем туса хунӑ. Ун хыҫҫӑн вӗсем ҫаратма пуҫланӑ. Гитлерла йӗкӗтсем урамӑн икӗ айккипе пынӑ, вӗсем хыҫҫӑн ҫаратнӑ пурлӑхсене тиенӗ лавсем шунӑ. Нумай чухне ҫаратас ӗҫе офицерсем хӑйсем ертсе пынӑ. Ҫуртсенче кӑна мар, урамсенче те ҫаратнӑ. Федоршин рабочин ҫӑматтине уринчен хывса илсе, ҫара уранах киле янӑ. Степанов гражданинӑн аттине хывса илнӗ. Шкарин гражданинӑн перчаткине туртса илнӗ. Ҫакӑн пек фактсене ҫӗршерӗн илсе кӑтартма пулать. Совет ҫыннисен оккупантсене курайманлӑхӗ питех те хӑватлӑн ӳснӗ. Хулара пурӑнакансем Хӗрлӗ Ҫара пулӑшас тӗлӗшпе хӑйсем тума пултарнине йӑлтах тунӑ. Ҫитӗннисем тата ачасем, хӑйсен пурнӑҫне шеллемесӗр, аманнӑ боецсене пытарса усранӑ, красноармеецсен чаҫӗсене пырса противникӑн вӑйӗсем тата огневой точкисем ҫинчен пӗлтерсе тӑнӑ.

Володя Макаревич, Алеша Сотников тата Володя Комаричев пионерсем хӑюллӑ ӗҫсем туса, чапа тухнӑ. Вӗсем, фашистла застава витӗр тухса, Черепнан юлташӑн подразделенийӗнчи командирсене противникӑн артиллерийӗ тата пулемечӗсем ӑҫта вырнаҫни ҫинчен, автоматчиксем ӑҫта пытанни ҫинчен пӗлтерсе тӑнӑ. Вӗсен сведенийӗсем яланах тӗрӗс пулнӑ тата тӑшмана ҫӗмӗрсе тӑкма пулӑшнӑ.

Хулари урамсенче пулса иртнӗ ҫапӑҫусен йӗрӗсем паян та палӑраҫҫӗ. Шӑтса пӗтнӗ стенасем, ҫӗмӗрӗлсе пӗтнӗ чӳречесем, ишӗлсе аннӑ ҫурт ҫийӗсем ҫавӑн ҫинчен аса илтереҫҫӗ. Нимӗҫсем икӗ шкул ҫуртне тата железнодорожниксен темиҫе ҫуртне ҫунтарса янӑ.

Ирӗке кӑларнӑ Елеца йӗркеллӗ пурнӑҫ таврӑнать. Ӗнер ҫӑнӑх авӑртакан заводӑн цехӗсем, пекарньӑсем, столовӑйсем, поликлиника, парикмахерскисем ӗҫлеме тытӑнчӗҫ. Паян центральнӑй урамра универмаг тепӗр хут уҫӑлчӗ. Водопровода та юсаса ӗҫлемелле тӑваҫҫӗ. Ыран кинотеатр уҫӑлать. «12 лет Октября» артельри ҫӑматӑсем йӑвалакан цехра Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли малтанхи 60 мӑшӑр ҫӑматӑ туса кӑларнӑ. Стахановецсем талӑкӗпех цехсенчен тухмаҫҫӗ, вӗсем производствӑна йӗркелесе ярас тӗлӗшпе ӗҫлеҫҫӗ.

Хулари обществӑллӑ организацисенче хӗрӳ ӗҫ пырать. Иртен пуҫласа каҫченех вӗсене коммунистсем, комсомолецсем тата беспартийнӑйсем пырса вырӑнти предприятисене, коммунальнӑй тата культурӑллӑ учрежденисене мӗнле майпа хӑвӑртрах ӗҫе ярасси пирки ыйтса пӗлеҫҫӗ, сӗнӳсем параҫҫӗ. Хулари патриотсем фашистла варварсем хуҫаланса, ҫӗмӗрсе пӗтернӗ хуҫалӑха вӑрҫӑ вӑхӑтӗнчи хӑвӑртлӑхпа тӳрлетеҫҫӗ.

МИХАЙЛОВ ХУЛИ

Кунта пур ҫӗрте те нумаях пулмасть пулса иртнӗ ҫапӑҫусен йӗрӗсем палӑраҫҫӗ. Тӑшман нумай ҫуртсене ишӗлтерсе тата ҫунтарса пӗтернӗ. Телефонпа телеграф ҫыхӑнӑвӗсене татнӑ. Фашистла войскӑсем пӑрахса хӑварнӑ ҫар хатӗрӗсемпе пурлӑхсене халӑх тӑваттӑмӗш кун ӗнтӗ урамсенчен тасатать. Вӗсем питех те нумай, вӗсене пурне те пухса ҫитерме ӗлкӗреймен-ха. Акӑ нимӗҫсен вездеходӗсем, йывӑр орудийӗсем, бронемашинисем, мотоциклсем. Вӗсем ҫулсем ҫинче сапаланса выртаҫҫӗ.

Фашистсем хулана илемсӗре кӑларнӑ. Вӗсем памятниксене, парти кабинетне, библиотекӑна, кӗнекесен фондне ҫӗмӗрсе тӑкнӑ. Нимӗҫсем Горький, Пушкин, Некрасов произведенийӗсене ҫунтарса, вакласа пӗтернӗ.

Хулари чи лайӑх ҫуртсене—педагогика училищине, ачасен ҫуртне тата ытти нумай ҫуртсене сиенленӗ, юрӑхсӑра кӑларнӑ. Урайӗнче улӑм куписем, апат-ҫимӗҫ юлашкийӗсем, ванса пӗтнӗ эрех кӗленчисем, пыйтланса кайнӑ кӗпе-йӗмсен ҫыххисем сапаланса выртаҫҫӗ. Кунта этемсем пурӑннӑ темелле мар, сыснасем пурӑннӑ темелле.

Хулара пурӑнакансем нимӗҫ вӑрӑ-хурахӗсем хуҫаланни ҫинчен куҫҫульпе каласа параҫҫӗ. Малтанхи кунах вӗсем мӗнпур магазинсене, складсене ҫаратнӑ, хваттерсенче ухтарнӑ, ӑшӑ тумтирсене, продуктсене, ӗнесене, чӑхсене, хурсене илсе-илсе тухса кайнӑ. Фашистла бандитсем Арефьева гражданкӑн мӗнпур тумтирӗсене, ҫав шутрах ачасен тумтирӗсене те илсе тухса кайнӑ. Митеровӑн арчине ҫӗмӗрсе унта мӗн пуррисене йӑлтах пуҫтарса илсе кайнӑ.

Фашистсем Громов старик-колхозника мунча хуттарнӑ, кайран вара вӗсем унӑн кӗрӗк пиншакне тата ҫӑматтине хывса илнӗ.

Халӗ хула хӑйӗн суранӗсене тӳрлетет, нимӗҫсем илсе килнӗ ирсӗрлӗхсене тасатать. Парти райкомӗпе райисполком ӗҫе тытӑнаҫҫӗ. Бригадӑсем организацилесе ҫынсем урамсене, килкартисене тасатаҫҫӗ, ҫӗмӗрӗлнисене юсаҫҫӗ. Водопровода юсанӑ, пекарньӑсем, ҫӑкӑр завочӗ ӗҫлеҫҫӗ. Районри мӗнпур участокра чугунҫул линийӗсене юсанӑ, потребкоопераци ӗҫне йӗркелеҫҫӗ.

Ҫуртсӑр-мӗнсӗр тӑрса юлнӑ ҫынсене хваттерсем тупса панӑ. Хулара пурнӑҫ йӗркеленет.

Нимӗҫ салтакӗсем Гитлера хирӗҫ ҫыраҫҫӗ

Хӗрлӗ Ҫар хӑватлӑн пырса ҫапнине пула фюрер дивизийӗсем пӗрин хыҫҫӑн тепри пӗтеҫҫӗ. Мускав патӗнче гитлерла салтаксен шухӑш-кӑмӑлӗсем кунран-кун начарланса пыраҫҫӗ. Ҫакна нимӗҫсен окопӗсемпе блиндажӗсенче Гитлера хирӗҫ ҫырнисем аван кӑтартса параҫҫӗ.

«Наступлени вӑхӑтӗнче, — тесе каласа парать кӗҫӗн политрук, — пирӗн подразделенири красноармеецсемпе командирсем противник енчи пӗр участокран пӗре те пеменнинчен тӗлӗнчӗҫ. Пирӗн боецсем малтан сыхланарах тӑчӗҫ: кунта пире хупӑрласа илме шутламаҫҫӗ-ши, тесе шухӑшларӗҫ вӗсем. Пирӗннисем татӑклӑ атака тунӑ хыҫҫӑн противник пемесӗр тӑнӑ окопсене те тытса илнӗ. Пирӗн боецсем Скалозуб политрук ертсе пынипе нимӗҫсен окопӗсене пӑхса тухнӑ чухне пушӑ патронсем пӗрре те пулманнине асӑрханӑ. Пӗр блиндажра вӗсем ҫӗҫӗпе касса ҫакӑн пек ҫырнине тӗл пулнӑ: «Красноармеец юлташсем! Юнлӑ гитлеризма хирӗҫ хӑюллӑн кӗрешӗр. Эсир ҫӗнтеретӗрех. Салампа— нимӗҫ салтакӗсен группи».

Юнашар блиндажра ҫакӑн пек ҫырнӑ пулнӑ: «Юнлӑ фашизм халӑха пӗтерет. Гитлеровецсем мирлӗ халӑхран мӑшкӑллаҫҫӗ, вӗсене асаплантараҫҫӗ. Вырӑссен паттӑр воинӗсем! Гитлеризма пӗтерсе тӑкӑр. Салам. Нимӗҫ салтакӗсем».

Нимӗҫ салтакӗсем Гитлерӑн ҫарӗ поражени тӳсессине лайӑхрах ӑнланса илме пуҫларӗҫ. Вӗсем хӑйсен шанӑҫне ҫухатнӑ. Ун ҫинчен юлашки вӑхӑтра Мускав патӗнче тыткӑна илнӗ нимӗҫсем те уҫҫӑн кӑтартса параҫҫӗ. Грин салтак ҫапла каласа панӑ: «Ҫӗнӗ наступлени малтанхи кунӗнчен пуҫласах пирӗн нумай салтаксем хӑйсем пӗтессе курса тӑнӑ. Мана яланах эпӗ хам тарӑн шӑтӑка анса кайнӑн туйӑнать. Чаҫсенче чирлисем питех те нумай, анчах офицерсем чирсене йышӑнмаҫҫӗ, урӑран ӳкекен салтаксене те ҫапӑҫӑва хӑвалаҫҫӗ». Тыткӑна лекнӗ тепӗр Нилен салтак ҫапла каласа парать: «Вырӑссен вӑйлӑ тата хӑюллӑ контратакисене пула нимӗҫ салтакӗсем шикленсе ӳкнӗ. Салтаксене начар тӑрантараҫҫӗ. Сайра-хутра пӑрҫаран пӗҫернӗ яшка ҫитереҫҫӗ тата кунне 200-шер грамм ҫӑкӑр параҫҫӗ. Салтаксем выҫӑпа аптӑраҫҫӗ. Нумайӑшӗсем чирлеҫҫӗ».

Нимӗҫсем хӑйсен килӗсене яракан ҫырӑвӗсенче те салхулӑх палӑрать. Леп хӑйӗн ҫемьи патне ҫапла ҫырать: «Пирӗн ротӑра 120 ҫын пӗтрӗ. Пирӗнтен, чӗрӗ юлнисенчен, кашниех пӗр урипе вилӗм шӑтӑкӗнче тӑрать». Гитлерла йӗкӗтсем хӑйсен килӗсенчен те шикленӳллӗ ҫырусем илеҫҫӗ. Ҫав ҫырусем вӗсене пушшех те пӑшӑрхантараҫҫӗ.

Унтер-офицер Афту патне янӑ ҫырура арӑмӗ ҫапла ҫырать: «Паян радио тӑрӑх каллех пирӗн ҫӗнтерӳсем ҫинчен пӗлтерчӗҫ. Анчах ҫав ҫӗнтерӳсем никама та савӑнтармаҫҫӗ. Миҫе ҫемье телейсӗр пулса юлни ҫинчен шухӑшлама та хӑрушӑ. Пирӗн пата Российӑри ҫапӑҫусем ҫинчен хӑрушӑ хыпарсем килсе тӑраҫҫӗ. Эпӗ халӗ ухмаха тухса пуҫланӑ пек ҫӳретӗп».

Политрук ЕЛИСЕЕВ.

(«Правда» хаҫатран).

ЛЕНИН ХУЛИ ПАТӖНЧЕ. Ленинград патӗнче А. Л. Бондарев генерал-майорӑн чаҫӗсем геройла кӗрешеҫҫӗ. Ленинград патне пымалли вырӑнсене пӗлсе тата хӑюллӑн хӳтӗлесе, бондаревецсем фашистсене питех те пысӑк ҫухатусем кӳреҫҫӗ. **Ӳкерчӗк ҫинче:** генерал-майор А. Л. Бондарев (сылтӑмра) тата полковой комиссар С. Л. Александров юлташсем.

А. ДЭЖУР фотоӳкерчӗкӗ (ТАСС фотохроники).

Пирӗн войскӑсем Елец районӗнче тытса илнӗ трофейӑсем

Декабрӗн 11-мӗшӗнче Совинформбюро пӗлтернинче Костенко генералӑн войскисем Елец хули районӗнчи ҫапӑҫусенче тытса илнӗ трофейӑсем ҫинчен малтанхи даннӑйсене кӑтартса панӑччӗ. Хальхи вӑхӑтра трофейӑсем ҫинчен тулли сведенисем илнӗ. Костенко генералӑн войскисем нимӗҫсенне ҫакӑн чухлӗ трофейӑсем тытса илнӗ: 226 оруди, 319 пулемет, 165 автомат, 1.240 винтовка, 907 автомашина, 1.055 лав, 1.260 лаша, 30.000 снаряд, 5.000 мина, 500.000 патрон.

СОВИНФОРМБЮРО.

Старший лейтенант Репниковӑн хӑюллӑ ӗҫӗ

КАРЕЛИ ФРОНЧӖ, декабрӗн 12-мӗш. **(«Правда» хаҫатӑн спецкорӗ).** Пирӗн истребительсен звени тӑшман территорийӗ ҫинче разведка тунӑ. Пӗлӗтсем хушшинчен тӑшманӑн «М—109» йышши 7 самолечӗ вӗҫсе тухнӑ. Виҫӗ самолетпа 7 самолет хушшинче ҫапӑҫу пуҫланнӑ. Чи малтан тӑшман ҫине Швецов командирӑн чаҫӗнчи летчик, старший лейтенант Репников, пырса тапӑннӑ. Вӑл тискер кайӑксенчен пӗрине тӳрех умран пырса атакӑланӑ. Фашистла летчик совет летчикӗпе тӗл пуласшӑн пулман, анчах унӑн пӑрӑнма та май килмен. Икӗ машина та пӗр-пӗрин патнелле питех те пысӑк хӑвӑртлӑхпа вӗҫсе пынӑ. Вӗсен хушшинчи хушӑ пӗчӗкленсе пынӑ. Юлашкинчен самолетсем хӑватлӑн пырса ҫапӑннипе сывлӑш кисреннӗ. Самолетсем пайӑн-пайӑн вакланса саланса кайнӑ.

Тӑшмана пӗтерсе тӑкса, Репников герой вилӗмӗпе вилнӗ. Разведкӑра Репниковпа пӗрле пулнӑ ытти летчиксем хӑйсен юлташӗ вилнӗшӗн тӑшмана хаяррӑн тавӑрнӑ. Темиҫе минутӑран пӗрин хыҫҫӑн тепри икӗ «Мессершмитт» ҫӗре персе аннӑ, вӗсем хӑйсен ванчӑкӗсемпе хӑйсен летчикӗсенех пытарнӑ. Ытти 4 самолечӗ каялла тарнӑ.

(«Правда» хаҫатран).

Генерал-лейтенант Костенко юлташ Мускава геройла хӳтӗлекенсене саламлани

Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фрончӗн участокӗсенчен пӗринчен генерал-лейтенант Костенко Хӗвеланӑҫ фрончӗн боецӗсем, командирӗсем, комиссарӗсем тата политработникӗсем патне янӑ салама илнӗ.

«Хаклӑ туссем! Сире хӗрӳллӗ саламлатӑп. Чаплӑ ҫӗнтерӳ тунӑшӑн ырӑ сунатӑп. Хӗрлӗ Ҫар вӑйӗсем ӳссе ҫирӗпленеҫҫӗ. Мускава ҫавӑрса илес тата ӑна йышӑнас тӗлӗшпе нимӗҫсем тунӑ план путланса ларни — историре пысӑк событи пулса тӑрать.

Пирӗн чаҫсем тӑшмана Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фронтӗнче ҫапа-ҫапа аркатаҫҫӗ. Эпир тӑшмана пӗр минутлӑха та сывлама памастпӑр, вӗсене пӗр ҫын юлмиччченех ҫӗмӗрсе тӑкатпӑр.

Мускава геройла хӳтӗлекенсем, эпир сирӗн пата янӑ салам Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фрончӗн конкретнӑй ӗҫӗсемпе ҫыхӑнса тӑрать. Мускава паттӑррӑн хӳтӗлесе тӑракансен чаплӑ ҫӗнтерӗвӗсемпе хавхаланнӑ Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фрончӗн войскисем татах та хӑюллӑ ӗҫсем тӑвӗҫ.

Сывӑ пултӑр халӑхсен тата Хӗрлӗ Ҫарӑн ҫулпуҫӗ Сталин юлташ, вӑл ертсе пынипе эпир фашистла ҫӗленкалтасене ҫӗмӗрсе тӑкатпӑр!».

Сталин сӑмахӗсем пурнӑҫа кӗреҫҫӗ

Докладчик, партком секретарӗ Иванов юлташ, хӑйӗн докладне Сталин юлташ сӑмахӗсемпе пуҫласа ячӗ: «Эпир нимӗҫ захватчикӗсене ҫӗнтерме пултаратпӑр тата ҫӗнтермелле те, ҫакӑн пирки иккеленме пулать-и вара? Тӑшман хӑшпӗр хӑраса ӳкнӗ интеллигентиксем кӑтартса панӑ пекех вӑйлӑ мар. Шуйттан ӑна сӑрласа кӑтартнӑ пекех хӑрушӑ мар. Нимӗҫсен мухтаса пӗтернӗ войскисем пирӗн Хӗрлӗ Ҫар ҫапнипе пула пӗрре кӑна мар паникӑна ӳксе тарнине кам хирӗҫлеме пултарӗ-ха?» тет Иванов юлташ.

Ҫак сӑмахсене митингри ҫынсем тӑвӑллӑн алӑ ҫупса ырлаҫҫӗ. Социализм строительствин аслӑ ҫитӗнӗвӗсен организаторне, нимӗҫ фашисчӗсен урнӑ кӗтӗвӗсене ҫӗнтерес ӗҫӗн организаторне Сталин юлташа рабочисем хӗрӳллӗн саламлаҫҫӗ.

— Сталин юлташ, нимӗҫ империалисчӗсемпе вӗсен ҫарӗсене ҫӗмӗрсе тӑкатпӑрах, тесе каланӑранпа мӗнпурӗ те пилӗк эрне кӑна иртрӗ, Сталин каланӑ сӑмахсем пурнӑҫа кӗре пуҫларӗҫ,—тет малалла докладчик.—Кӗске вӑхӑт хушшинчех нимӗҫсен фашистла захватчикӗсем Ростов, Тихвин, Елец патӗнче тата Мускав патӗнче те вӗҫе-вӗҫӗн темиҫе поражени тӳсрӗҫ. Хӗрлӗ Ҫар Мускав патӗнче тунӑ ҫӗнтерӳ ҫинчен пӗлтерекен савӑнӑҫлӑ хыпарсем ҫине эпир фронт валли хӗҫпӑшал туса кӑларассине татах та ытларах ӳстернипе ответлетпӗр.

Митинга тухса калакан рабочисем пирӗн халӑх Сталин юлташа пӗтӗм чӗререн юратса тӑни ҫинчен калаҫҫӗ. Митингри сӑмахсем пурте тӑшмана ҫапса ҫӗмӗрессине пӗр иккеленмесӗр ӗненсе тӑнине кӑтартса параҫҫӗ. Рабочисем завод коллективӗ умӗнче тӑракан задачӑсем ҫинчен тата фашистла ирсӗрсене тӗппипех ҫапса аркатас пирки кирек мӗнле йывӑрлӑха та ҫӗнтерме хатӗр тӑни ҫинчен калаҫса параҫҫӗ. Мускаври ҫак заводра ӗҫлекен рабочисем халиччен мирлӗ пурнӑҫра кирлӗ продукци кӑларса тӑнӑ. Халӗ ӗнтӗ, вӑрҫӑ вӑхӑтӗнче, хӑйсен пуҫарӑвӗпех хӗҫпӑшал туса кӑларас ӗҫе тытӑннӑ.

Завод коллективӗ чылаях пысӑк ҫитӗнӳсем тунӑ. Ҫӗнӗ йышши продукци туса кӑларасси кунран кунах ӳссе пырать. Апла пулин те, ҫав ҫитӗнӳсем ҫинчен ораторсем ытлашши сӑмах вылятмарӗҫ. Пурте ҫитменлӗхсене пӗтересси ҫинчен тата умра тӑракан задачӑсем ҫинчен ытларах калаҫрӗҫ.

Партком секретарӗ рабочисене вӑрҫӑ вӑхӑтӗнчи производство графикне хӑвӑртрах пурнӑҫа кӗртессишӗн ӗҫлеме тата ӑна пурнӑҫа кӗртни ҫинчен хӑйсен фронтри юлташӗсене пӗлтерме чӗнчӗ.

Оборона валли продукци туса кӑларас ӗҫе пуҫаракансенчен пӗри, Глухарев юлташ, ҫапла каларӗ: «Тӑшмана Мускав патӗнче ҫӗнтернипе пирӗн лӑпланса ларма кирлӗ мар. Фронта ытларах миномет, ытларах автомат туса памалла. Пирӗнтен кашниех хӑйӗн тимлӗхне халичченхинчен ик-виҫӗ хут ытла ӳстермелле, ҫӗнтерӳшӗн пӗтӗм вӑя хурса ӗҫлеме тупа тумалла. Юлташсем, тӑшмана тӗппипех ҫапса аркатма пирӗн хамӑрӑн Хӗрлӗ Ҫара пулӑшмалла».

Трибуна ҫине квалификациллӗ рабочи-большевик, цехри парторганизацин руководителӗ Пантелеев юлташ тухать. Унӑн сӑмахӗсем нумай мар, ҫавӑнпа та вӗсем ӑнланмалла тата пурне те ӗнентермелле. Вӑл хӑшпӗр цехсем кая юлса пынине пӗтерме кирли ҫинчен калать. Пантелеев юлташ хӑй сӑмахне: «Хӗрлӗ Ҫара кирлӗ хӗҫпӑшал туса парассишӗн Сталин юлташ пире хамӑрӑн предприятисенче ырми-канми ӗҫлеме чӗнет. Ҫакӑ вӑл—паттӑр задача, пирӗн ӑна чыслӑн пурнӑҫа кӗртмелле», тесе вӗҫлет.

Рабочисен митингӗ Хӗрлӗ Ҫара тата тӑван ҫулпуҫа Сталин юлташа саламлакан резолюци йышӑннӑ. Ҫав резолюцире завод коллективӗ хӑйӗн кӑҫалхи заданийӗсене срокчен тултарма сӑмах панӑ.

ФЕДОРОВ.

(«Правда», декабрӗн 14-мӗш.).

Савӑнӑҫлӑ хыпар

ХӖРЛӖ ЧУТАЙ. Мускав ҫывӑхӗнче пирӗннисем нимӗҫ ҫарӗн нумай дивизийӗсене аркатса тӑкни ҫинчен пӗлтерекен хыпар районри пӗтӗм ӗҫҫыннине савӑнтарчӗ. Ҫав савӑнӑҫлӑ хыпара сӳтсе-явас тӗлӗшпе учрежденисенче, колхозсенче митингсем пулса иртрӗҫ. МТС-ри рабочисем хӑйсен резолюцинче ҫапла ҫырнӑ: «Мухтанчӑк Гитлерӑн Мускава илес шутпа пуҫланӑ иккӗмӗш генеральнӑй наступленийӗ пӗтсе ларчӗ. Хӗрлӗ Ҫар Гитлерӑн суйласа пухнӑ чи лайӑх дивизийӗсене аркатса тӑкрӗ. Хӗрлӗ Ҫара пӗтӗм халӑх пархатарлӑ ӗҫӗпе пулӑшрӗ. Анчах пирӗн малашне татах та ытларах тӑрӑшса ӗҫлемелле. Эпир, МТС-ри рабочисем, татах та тухӑҫлӑрах ӗҫлеме, фронта ытларах пулӑшма пулатпӑр».

Ҫавӑнтах, митинг хыҫҫӑн, рабочисем укҫа-тенкӗпе япала лотерейине ҫырӑнса илес ӗҫе организацилерӗҫ. Пӗр сехет хушшинче 900 тенкӗ укҫа пухрӗҫ.

Совет Информаци Бюровӗн савӑнӑҫлӑ пӗлтерӗвне сӳтсе-явас тӗлӗшпе «Волна», «Агроном», «День урожая», Чкалов ячӗпе тӑракан колхозсенче те митингсем пулса иртнӗ.

Икӗ кун хушшинче кӑна укҫа-тенкӗпе япала лотерейине ҫырӑнса илнисенчен 55.747 тенкӗ укҫа пухӑннӑ.

Мускава паттӑррӑн хӳтӗлекенсене

Социализмлӑ тӑван ҫӗршывӑн столицине хастаррӑн хӳтӗлекенсем!

Декабрӗн 13-мӗшӗнче Совет Информаци Бюровӗ пӗтӗм совет халӑхне паттӑр Хӗрлӗ Ҫар хамӑрӑн тӑван Мускавшӑн пынӑ ҫапӑҫусенче мухтавлӑ ҫӗнтерӳ туни ҫинчен пӗлтерчӗ.

Акӑ ултӑ уйӑха яхӑн ӗнтӗ пирӗн паттӑр Хӗрлӗ Ҫарпа пирӗн пӗтӗм халӑх, аслӑ Сталин ӑслӑн ертсе пынипе, нимӗҫсен фашистла империализмне хирӗҫ отечественнӑй вӑрҫӑ туса пырать.

Ҫак вӑхӑт хушшинче пирӗн паттӑр Хӗрлӗ Ҫарпа пирӗн халӑх тӑван ҫӗршыв умне пысӑк хӑрушлӑх килсе тухнӑ кунсенче вӑрҫӑсемпе государствӑсен халичченхи историйӗнче пулман паттӑрлӑх, хастарлӑх тата калама ҫук пысӑк йӗркелӗх кӑтартрӗҫ.

Сталин юлташӑн ӑслӑ сӑмахӗсемпе хавхаланса, пирӗн ҫӗршыври халӑхсем, эпир юлашкинчен пурпӗрех ҫӗнтерессине туллин ӗненсе тӑраканскерсем, ура тупанӗнчен пуҫ тӳпине ҫитиччен хӗҫпӑшалланнӑ тӑшманӑн хаяр атакисене сире-сире пӑрахса, хамӑрӑн ҫӗнтерӗве мухтавлӑ тимлӗхпе туптаса пынӑ, туптаса пыраҫҫӗ те.

Пирӗн халӑхӑн ӗҫӗ тата тӑкӑннӑ юнӗ ахаль ҫухалмӗҫ.

Ростов, Тихвин, Елец—акӑ фашистла бандӑсене пуҫласа ҫӗнтерӳллӗн пырса ҫапнисем. Хамӑрӑн юратнӑ Мускавшӑн пынӑ ҫапӑҫусенче ҫӗнтерни, Мускава ҫавӑрса илес тата ӑна йышӑнас тӗлӗшпе Гитлер тунӑ плана ҫапса аркатни, ҫакӑ вӑл—ирсӗр тӑшмана ҫапса салатас ӗҫӗн пуҫламӗшӗ пулса тӑрать.

Отечественнӑй вӑрҫӑн фрончӗсенчен килекен ҫӗнтерӳ хыпарӗсене илтсе, пирӗн пӗтӗм халӑх калама ҫук савӑнать тата тивӗҫлипе мухтанать. Пирӗн тӑван ҫӗршыв хӑйӗн чаплӑ ывӑлӗсемшӗн—паттӑр Хӗрлӗ Ҫарӑн воинӗсемшӗн, фашистла бандӑсене халиччен курман-илтмен хӑюлӑхпа пыра-пыра ҫапаканскерсемшӗн—туллин савӑнса мухтанать.

Фашистла ордасен вӑхӑтлӑха тунӑ ҫитӗнӗвӗсем пирӗн халӑха хӑратса ӳкермен пекех, пирӗн ретсене пӑтраштарса йӗркесӗрлемен пекех, пирӗн паттӑр Хӗрлӗ Ҫарӑн пуҫламӗш ҫитӗнӗвӗсем те пирӗн пуҫсене ҫавӑрса ямӗҫ, пире лӑплантарса лартмӗҫ.

Тӑшман вӑйлӑ-ха, малашне те пирӗн нумай йывӑрлӑхсем тӳсмелле пулать-ха. Ҫавӑнпа та—сыхлӑхӑ ҫӳлерех ҫӗклер, ӗҫре ытларах йӗркелӗхпе тимлӗх кӑтартар, ҫакӑнта ӗнтӗ эпир малашне ҫӗнтерессин никӗсӗ.

Эпир, коммунистсем, Хӗрлӗ Ҫарӑн ҫӗнтерӗвӗсемпе хавхаланнӑскерсем, татах та лайӑхрах, татах та ытларах ӗҫлеме, ҫапла ӗҫлесе нимӗҫсен оккупанчӗсене пуҫӗпех ҫӗмӗрсе тӑкмашкӑн хамӑрӑн Хӗрлӗ Ҫара пулӑшса пыма тупа тӑватпӑр.

Хӗрлӗ Ҫарӑн воинӗсем, тӑшмана пӗр чарӑнмасӑр хӑваласа пырӑр, ӑна сывлӑш ҫавӑрса илме ан парӑр, хӑвалӑр та ҫапӑр ӑна!

Нимӗҫ оккупанчӗсене—вилӗм!

Мускава паттӑррӑн хӳтӗлекенсене хисеп те мухтав!

Сывӑ пултӑр паттӑр Хӗрлӗ Ҫар, сывӑ пултӑр Хӗрлӗ Тинӗс-Ҫар Флочӗ!

Сывӑ пултӑр аслӑ Сталин!

ВКП(б) Шупашкар хула комитечӗн пленумӗ

Ҫак кунсенче ВКП(б) Шупашкар хула комитечӗн черетлӗ XIII-мӗш пленумӗ пулса иртрӗ. Пленум икӗ ыйту: Сталин юлташ доклачӗ тӑрӑх йышӑннӑ мероприятисене хулари промышленность предприятийӗсем пурнӑҫа мӗнле кӗртсе пыни ҫинчен тата «Сывлӑшран килсе тапӑннинчен тата химилле тапӑнуран сыхланма пурне те обязательнӑй йӗркепе вӗрентесси ҫинчен» СССР Совнаркомӗ йышӑннӑ постановление пурнӑҫа кӗртсе пыни ҫинчен сӳтсе яврӗ.

Пӗрремӗш ыйтупа ВКП(б) хула комитечӗн промышленность тӗлӗшпе ӗҫлекен секретарӗ Кузьмин юлташ доклад туса пачӗ. Доклад тӑрӑх прениre Антонов (Водосвет), Иванов (ӗҫ резервисен Управленийӗ), Моргунов (Хула военкомачӗ), Воротилов (Промсоюз) тата ытти юлташсем те тухса калаҫрӗҫ.

Докладчик та тата прениpe тухса калаҫакан юлташсем те Сталин юлташӑн Мускав Совечӗн чаплӑ ларӑвӗнче тунӑ доклачӗ тата Хӗрлӗ Ҫар парадӗнче каланӑ сӑмахӗ хулари ӗҫҫыннисен политикӑллӑ тата производствӑллӑ активлӑхне пысӑккӑн ӳстерни ҫинчен каларӗҫ. Ҫав производствӑллӑ ҫӗкленӳпе политикӑллӑ активлӑха пула хулари предприятисем ӗҫре чылай пысӑк ҫӗнтерӳсем турӗҫ.

Пӗрремӗш номерлӗ типографи хӑйӗн ҫулталӑклӑх ӗҫ программине ноябрӗн 29-мӗш тӗлне пӗтӗмӗшпех тултарчӗ. 1941 ҫул вӗҫне тухиччен государствӑна планран ирттерсе 60 пин тенкӗлӗх продукци пама обязательство илчӗ.

«Красный молот» артель хӑйӗн ноябрь уйӑхӗнчи ӗҫ планне 116 процента ҫити пурнӑҫларӗ. Хабарова, Скворцова, Бронникова, Азимов, Алексеев тата ытти юлташсем те кунта стахановла ӗҫ тӗслӗхӗсем кӑтартса ӗҫлеҫҫӗ.

Ленин ячӗпе тӑракан фабрика коллективӗ пысӑк ҫитӗнӳ турӗ. Ноябрь уйӑхӗнчи ӗҫ планӗ октябрь уйӑхӗнчи планран 3 хут пысӑкрах пулнӑ пулсан та, фабрика коллективӗ ӑна ытлашшипех пурнӑҫларӗ. Кун пек предприятисем сахал мар.

Анчах вӗсемпе пӗрлех кая юлса пыракан предприятисем те пур-ха. Ҫав предприятисен руководителӗсем Сталин юлташ кӑтартса панисенчен ӗҫе валли тивӗҫлӗ вывод туман. Тӗслӗхрен, тир-сӑран комбинатне илер. Ноябрь уйӑхӗнчи ӗҫ планне комбинат 31,5 процент кӑна пурнӑҫланӑ. Ҫавӑн пекех макароннӑй фабрика, хула промкомбиначӗ тата ытти хӑшпӗр предприятисем те ноябрь уйӑхӗнче пӑхнӑ продукцие кӑларса ҫитереймен. «Кооператор», «Красный мебельщик» артельсем, катка-пичке тӑвакан мастерской тата стройдетальсем тӑвакан завод правительствӑн питӗ те кирлӗ заказӗсене пурнӑҫлас ӗҫе вӑраха яраҫҫӗ.

Ҫак предприятисен руководителӗсемпе парторганизацийӗсем Сталин юлташӑн доклачӗпе сӑмахне итленӗ хыҫҫӑн рабочисен ӗҫре патриотизмлӑ пысӑк ҫӗкленӳ пулнине малалла илсе пыман, рабочисене производствӑра кӑтартуллӑ ҫирӗп йӗрке тума мобилизацилемен, ҫамрӑк кадрсене производство ӗҫне вӗрентессине организацилемен.

Пленумра ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн секретарӗ Чарыков юлташ тухса каларӗ. Чарыков юлташ кая юлса пыракан предприятисенчи парторганизацисен ӗҫне хыттӑн критиклерӗ. Вӑл, предприятисенчи парти организацисен рабочисем хушшинчи политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫне вӑрҫӑ вӑхӑтне тивӗҫлӗ пек йӗркелеме кирлине, промышленность предприятийӗсен ӗҫне тӗпренех лайӑхлатма кирлине, пур производствӑллӑ заданисене те вӑхӑтра тата пахалӑхлӑ пурнӑҫлама кирлине кӑтартса пачӗ.

Пленумӑн иккӗмӗш ыйтӑвӗпе—хула халӑхне тӑшман сывлӑшран килсе тапӑннинчен сыхланма вӗрентесси пирки ӗҫҫынни депутачӗсен хула Совечӗн Исполкомӗн председателӗ Золотников юлташ доклад турӗ. Золотников юлташ, хӑйӗн докладӗнче СССР Совнаркомӗн постановленине тӗпе хурса, хулара пурӑнакан ҫынсене тӑшман сывлӑшран килсе тапӑннинчен тата химилле тапӑнуран сыхланма вӗрентес тӗлӗшпе чылай ӗҫсем туса ирттерни ҫинчен каларӗ. Анчах мӗн тумаллине пурне те туса ҫитермен-ха. Хӑшпӗр коллективсем ку тӗлӗшпе ӗҫлеме тытӑнман та теме пулать. Тӗслӗхрен, Чӑвашторг тата Горжилуправлени коллективӗсем ПВХО ӗҫне пӗр ҫынна та вӗрентмен; тир-сӑран комбинатӗнче 3 ҫынна ҫеҫ вӗрентнӗ. Ку ӗҫ пуринчен ытла пурӑнакан ҫуртсенче япӑх пулса пырать. Хӑшпӗр ҫуртсен коменданчӗсем, ҫурт управленийӗсем халӑха тӑшман сывлӑшран килсе тапӑннинчен тата химилле тапӑнуран сыхланма вӗрентес пирки, хӳтӗленмелли щельсем чавас пирки, светомаскировка тӑвас пирки, самозащита группиcене организацилес пирки пӗрре те хускалмаҫҫӗ. Ҫак ӗҫ ҫине ҫиелтен пӑхнине халех пӗтермелле. Хула оборонӑн ҫирӗп крепоҫӗ пулса тӑмалла.

Пленум организациллӗ ыйтусене пӑхса тухрӗ. ВКП(б) хула комитечӗн пленумӗ хула комитечӗн бюровӗн составне И. И. Золотников юлташа кӗртрӗ. тата А. И. Никитина юлташа ВКП(б) хула комитечӗн оргинструкторски отделӗн заведующине суйларӗ.

Пленум пысӑк хавхаланупа Мускав хулине паттӑррӑн хӳтӗлекенсем патне саламлӑ ҫыру яма йышӑнчӗ.

Хамӑрӑн пӗтӗм вӑя ҫӗнтерӳ тунӑ ҫӗре паратпӑр

ШУПАШКАР. Чӑваш АССР Ҫӗрӗҫ Халӑх Комиссариатӗнче ӗҫлекен работниксем декабрӗн 13-мӗшӗнче каҫхине Совет Информаци Бюровӗ пӗлтернине радио тӑрӑх итлерӗҫ. Хӗрлӗ Ҫарӑн паттӑр воинӗсен чаплӑ ҫӗнтерӗвӗ кашни совет ҫыннине чӗререн савӑнтарса татах та лайӑхрах, тимлӗнрех ӗҫлеме хавхалантарчӗ. Диктор вуласа пӗтернӗ хыҫҫӑн митинг пуҫланчӗ. Работниксем савӑнӑҫлӑ хыпар итленӗ хыҫҫӑн пархатарлӑ пысӑк ӗҫшӗн Хӗрлӗ Ҫар боецӗсене хӗрӳллӗн тав турӗҫ. Пӗр кӑмӑллӑн йышӑннӑ резолюцире ҫапла каларӗҫ: «Нимӗҫсен юнлӑ йыткӗтӗвӗсем хапсӑннин шалчи туласси́не эпир шансах тӑнӑ. Паттӑр Хӗрлӗ Ҫар, тӑшмана ҫӗмӗрсе тӑкса, ӑна ҫӗршывран каялла хӑвалама пуҫлассине кашни кун кӗтсе тӑнӑ эпир. Пирӗн савӑнӑҫ паян вӗҫӗ-хӗррисӗр. Чӗререн тав тӑватпӑр сире, тӑван боецсем, командирсем! Фронта куллен пулӑшма пулатпӑр. Хӗрлӗ воинсен ҫемьисене, арӑмӗсене, ачисене ӑшӑ кӑмӑллӑн пулӑшса тӑрӑпӑр. Сире валли ӑшӑ тумтирсем хатӗрлес ӗҫе татах та вӑйлатӑпӑр. Пӗтӗм вӑя, пӗтӗм ӗҫе фронта, тӑшмана ҫӗнтерме ҫӗре парӑпӑр».

Тăвай районĕнче ялхуçалăх ĕçĕсене вăйлатни кирлĕ

Хĕл пулнăранпа лайăх çанталăк тăрать, уйăхлă каççем тăраççĕ. Шутпа, çĕрĕç органĕнче ĕçлекен работниксен тата колхоз руководителĕсен мĕнпур вăя мобилизацилесе çак иртнĕ вăхăтра авăн çапса пĕтермелле тата çитес çулхи çуракине хатĕрленессине анлăн сарса ямалла пулнă. Анчах Тăвай райçĕрĕç пайĕнче ĕçлекенсем, участоксенчи агрономсем тата колхоз руководителĕсем мирлĕ вăхăтри шухăш-кăмăлпа пурăнаççĕ, вĕсем хăйсен ĕçĕсене вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса çĕнетме тăрăшмаççĕ. Çавна пулах ĕнтĕ Тăвай районĕнчи колхозсенче 69 процент кăна авăн çапнă.

Партипе правительство палăртнă тăрăх, декабрĕн 10-мĕш тĕлне авăн çапса пĕтермелле пулнă. Палăртнă срок иртсе кайрĕ, анчах Тăвай районĕнчи колхозсем авăн çапса пĕтереймерĕç. Авăн çапса пĕтерме мар, кунта 214 гектар çинчи кĕлтесене те уйран кĕртсе капана хывса çитермен. Киров ячĕпе тăракан колхоз уйрăмах юлса пырать. Кунта 196 гектар çинчи кĕлтесем ку вăхăтченех уйра лараççĕ. Райçĕрĕç пайĕн çак колхоза тивĕçлĕ пулăшу памалла пулнă.

Ялхуçалăх ĕçĕсем, уйрăмах авăн çапасси, юлса пынине çак сăлтавсемпе ăнлантарса пама пулать. Чăн та, отечественнăй аслă вăрçă пынине пула колхозсенчен уйрăм çынсем фронта кайрĕç. Анчах, çакă вăл ĕçе тĕрĕс, пĕлсе организацилесен, ĕçре чăрмав кўмелле мар. Кунта колхозниксене ĕçре тĕрĕс вырнаçтарса тухни тата молотилкăсемпе туллин усă курни питех те пысăк вырăн йышăнса тăмалла пулнă. Тăвай районĕнчи уйрăм колхозсенче çакна шута илмен: колхозниксен ĕçне тĕрĕс организацилеме тăрăшман, молотилкăсем чылай колхозсенче ĕçлемесĕр ларнă. Тепĕр енчен, хăшпĕр колхозсенче авăн çапнă, кĕлте тата тырă турттарнă çĕрте ĕçлекенсене натурăпа тўлемелле тунă çĕнĕ йĕркене кирлĕ пек пурнăça кĕртсе пыман.

Калас пулать, районри колхозсенче ытти ĕçсем те юлса пыраççĕ. Декабрĕн 11-мĕш тĕлне вăрлăх фончĕсене 69 процент, çĕрулми вăрлăхĕн фончĕсене 83 процент анчах тунă. Ку вăхăтчен нихăш колхозра та уйра юр тытса купалантарма тытăнман. Тĕрĕссипе илсен, çак ĕçе халĕ туса пымалла та.

Халĕ республикăра малта пыракан колхозсем çитес çулхи вăйлă тырпуллăшăн кĕрешў пуçарса ячĕç. Вĕсем çуракинче акса хăварма паха та сортлă вăрлăхсем хатĕрлеççĕ, çĕре çемçетме вырăнти удобренисем ытларах хатĕрлессишĕн кĕрешеççĕ, ялхуçалăх машинисене юсаççĕ, агротехникăна вĕренеççĕ. Çакăн пек колхозсем Тăвай районĕнче те пур. «Красная Чувашия», «Свободный труд» тата Шмидт ячĕпе тăракан колхозсенче вăрлăхсене сортласа тасатас, ялхуçалăх машинисене юсас ĕçсем аван пулса пыраççĕ «Красная Чувашия» колхозра, иртнĕ çулти пекех, колхозниксемпе колхозницăсене агротехникăна вĕрентессине лайăх организациленĕ. Стахановла шкулăн занятийĕсенче вăйлă тырпул мастерĕсем — бригадирсемпе звеноводсем хăйсен паха опычĕсемпе паллаштараççĕ.

Анчах райçĕрĕç пайĕнче ĕçлекенсем тата ялхуçалăх специалисчĕсем районра малта пыракан колхозсен опычĕсене юлса пыракан колхозсене куçарма тăрăшмаççĕ.

Райçĕрĕç пайĕн главнăй агрономĕ Осипов юлташ каланă тăрăх, 18 колхозра ялхуçалăх машинисене юсама тытăннă. Анчах çак ĕç чăннипех мĕнле пулса пыни, уйрăм колхозсенче мĕнле ĕçлени райçĕрĕç пайĕшĕн пачах паллă мар.

Колхозсенче çĕнĕрен кадрсем хатĕрлес ĕç пуçланман-ха. МТС та çителĕксĕр ĕçлет. Юлашки вăхăтра 27 хĕрарăма производствăран уйăрмасăр тракторпа ĕçлеме вĕрентме тытăннă. Аван ĕç. Кадрсем хатĕрлес ĕçе колхозсенче те, машинно-тракторнăй станцинче те татах та вăйлăрах пуçарса пымалла.

Тăвай районĕнчи çĕрĕç работникĕсен, партипе совет тата комсомол организацисен ялхуçалăх ĕçĕсене хăвăртрах вĕçлесе çитерессишĕн, çавнашкалах çитес çулхи çуракине кăтартуллăн хатĕрленессишĕн кĕрешмелле. **Г. К.**

Малта пыракан фермăсем пек ĕçлемелле

ЧКАЛОВСКОЕ. **(Хамăр корр.).** Районри малта пыракан колхозсем хĕллехи вăхăтра выльăх-чĕрлĕхсен йышне ўстерес, вĕсен тухăçлăхне вăйлатас тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ. «Красный Октябрь» колхоз обществăллă выльăх-чĕрлĕхсем ĕрчетмелли плана: ĕнесем енĕпе 118 процент, сурăхсем енĕпе 166 процент, чăх-чĕп енĕпе 480 процент тултарнă. Йышлă выльăх-чĕрлĕхсене хĕл каçарма апат-çимĕç çителĕклĕ хатĕрленĕ. Силос хывмалли плана та иртерсе тултарнă.

Колхозăн выльăх-чĕрлĕх валли çуртйĕр çителĕклĕ. Витесем таса та юсавлă. Колхоз кăçал лашасем валли çĕнĕ вите тунă.

Колхоз председателĕ Булатов, ферма заведующийĕ Айнетдинов юлташсем выльăх-чĕрлĕхсене хĕл кунĕсенче лайăх пăхса усрассишĕн кĕрешеççĕ.

«Канаш» колхозăн 4 ферма. Кашни ферма выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана ытлашшипех тултарнă. Колхоз кăçал чăх-чĕп валли çĕнĕ вите тунă, сысна витине юсаса пысăклатнă.

Çавăн пекех Сталин ячĕпе тăракан колхоз сысна, сурăх ĕрчетмелли плансене, «Ырлăх» колхоз ĕне, сурăх, чăх-чĕп ĕрчетмелли плансене иртерсе тултарнă. Çак колхозсем выльăх апатне перекетлĕ тыткалама тăрăшаççĕ. Ферма работникĕсем тата правлени выльăх апатне расходлама уйăхлăх плансем туса пыраççĕ.

Район кăçал силос хывмалли плана ытлашшипех тултарнă. «Кзыл Юлдуз» колхоз 140 тонна вырăнне 190 тонна силос хывнă. Силос хывмалли плана Ленин, Ворошилов ячĕпе тăракан колхозсем 103-шер процент, «Восток» колхоз 113 процент тултарнă.

Анчах районра выльăх-чĕрлĕхсене хĕл каçарма начар хатĕрленнĕ колхозсем те пур. Роза Люксембург ячĕпе тăракан колхозра ку вăхăтченех ĕне витине юсаман.

«Красное Батырево» колхозра лаша витине стандартлă тăватпăр тесе пăсса пăрахнă та халĕ юсаман. «Красноармейск» колхозра сурăх вити тăвас ĕçе тăсса пыраççĕ. Çавна пула çак колхозсенче лашасемпе сурăхсене ăçта май килнĕ, çавăнта усраççĕ.

Малта пыракан фермăсен выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес, вĕсене лайăх пăхса усрас тата вĕсенчен ытларах тупăш илес тĕлĕшпе лайăх, паха опычĕсем пур. Выльăх-чĕрлĕх работникĕсен задачи — çав опыта пур фермăсене те куçарасси пулать.

Колхозсенче кăрккасем ытларах ĕрчетмелле

«Ялхуçалăх продукчĕсен заготовкисене тата закупкисене иртерес политикăри улшăнусем» çинчен партипе правительство йышăннă постановлени колхозсенче кайăк-кĕшĕк ĕрчетес тĕлĕшпе пысăк улшăну тума пулăшрĕ.

Кĕске срок хушшинчех пирĕн республикăри колхозсенче кайăк-кĕшĕк фермисем нумай организациленĕ. Хальхи вăхăтра çав фермăсенче кайăк-кĕшĕксем темиçе пин пуç шутланаççĕ.

Анчах, калас пулать, колхозсенче хурсемпе кăвакалсем тата кăрккасем ĕрчетес ĕç юлса пырать-ха. Пирĕн колхозсенче кăвакалсемпе хурсем питех те сахал. Нумай колхозсенче кўлĕсемпе пĕвесем пур, анчах кăвакалсемпе хурсем ĕрчетес ĕçре çав шывсемпе усă курмаççĕ. Канаш районĕнчи «Пламя Октября», «Мотор», Чапаев ячĕпе тăракан, Етĕрне районĕнчи «Новый путь» тата «Красный Октябрь» колхозсен чаплă кўлĕсемпе пĕвесем пур. Анчах çав колхозсенче хурсемпе кăвакалсем пачах ĕрчетмеççĕ.

Кăркка пирĕн колхозсенче сайра хутра çеç тĕл пулакан кайăк. Вăрнар районĕнчи уйрăм колхозсенче чăх чĕпписене пăхса çитĕнтерес шутпа кăна пĕрер-икшер кăркка усраççĕ. Чăн та, кăркка чăх чĕпписене лайăх, тăрăшса пăхса çитĕнтерет. Апла пулсан та, колхозсенче кăрккасене чăх чĕпписене пăхса çитĕнтерме кăна мар, аш-какайшăн та ĕрчетмелле. Кăркка хуçалăхри шултра кайăк-кĕшĕксенчен пĕри. Ултă уйăха çитнĕ кăркка 5-6 килограмм, çитĕнсе çитнĕ кăркка 12-15 килограмм туртакан пулать.

Кашни кăркка аминчен çурхи уйăхсенче 30 çăмарта е унтан та ытларах илме пулать тата 20 чĕпĕ таран ўстерме май пур. Çапла çулталăк хушшинче пĕр амаран, чĕпĕсене çитĕнтерсе, тонна таран аш-какай илме май пур. Лайăх тăрантарса пăхнă чухне çулталăк хушшинче кăркка 70 çăмарта пама пултарать.

Кăрккасене усрама чаплă витесем кирлех мар, мĕншĕн тесен вăл сивĕсене ăнăçлăн тўссе ирттерет. Кăркка чĕпписем валли кăна малтанхи вăхăтра ăшă çурт кирлĕ.

Çапла вара колхозсенче, предприятисен, колхозниксен хуçалăхĕсенче кăрккасене массăллăн ĕрчетме тытăнмалла. Халĕ ĕнтĕ кăрккасенчен çăмартасем илме, чĕпĕсем кăларма хатĕрленмелле. **Зоотехник К. ПАВЛОВА.**

Сталин юлташăн кăтартăвĕсене пурнăça кĕртеççĕ

ШĂХАСАН. Районри ĕççыннисем Сталин юлташăн докладне сўтсе яваççĕ, çулпуçăн чĕнĕвне пурнăçлассишĕн тăрăшса ĕçлеççĕ. Ямашри «Стахановец» промартельри чăпта çапакан Ефремов тата столяр Никоноров юлташсем хăйсен ĕçĕсене кăтартуллăн туса пыраççĕ. Вĕсем çулталăкри нормăсене ытлашшипех тултарнă. Сталин юлташăн докладне ăнлантарса панă хыççăн вĕсем хăйсен ĕçне татах та аванлатрĕç. Халь вĕсем кулленхи нормăна 200—250-шар процент тултарса пыраççĕ. Çавăн пекех колхозниксем те çулпуç чĕнĕвне кăтартуллăн пурнăça кĕртеççĕ. Матьшури «Молодой колхозник» колхоз членĕ Н. Максимов çемьи колхозри паллă стахановецсен шутĕнче тăрать. Н. Максимов, ватă пулин те, кăçал 500 ĕçкунĕ ытла тунă.

— Манăн ĕçре çамрăксенчен ўксе юлас килмест. Пирĕн пархатарлă ĕçсем тăван çĕршыва, фронта пулăшу параççĕ, нимĕç захватчикĕсене хăвăртрах çапса аркатма пулăшаççĕ,—тет 64 çулти Максимов юлташ.

Чăн та, Максимовсен çемьинче пурте стахановецсем. Вĕсем виççĕн пурăнаççĕ. Унăн арăмĕ И. Максимова ватă, çавах çамрăксенчен юлмасть. Кăçал вăл 200 ĕçкунĕ ытла, хĕрачи 315 ĕçкунĕ ытла тунă. Виççĕшĕ пĕрле кăçал пин ĕçкунĕ ытла ĕçленĕ. Халь те вĕсем ĕçрен пĕр кун юлмасăр иртен пуçласа каçчен ĕçлеççĕ. Ялхуçалăх ĕçĕсене хăвăртрах вĕçлессишĕн тăрăшаççĕ.

Н. Максимов юлташ 1941 çулти государство умĕнчи обязательствăсене ытлашшипех тултарнă, 1942 çулшăн та аш-какай, çу парса татнă. Кун пек тĕслĕхсем районри колхозсенче темĕн чухлех.

Сталин юлташăн докладне сўтсе явнă хыççăн чылай ялсоветсенчи финагентсем хăйсен ĕçĕсене тĕпренех улăштарса аванлатрĕç. Çавна пула ĕнтĕ Шăхасан ялсовечĕ финанс планне (председателĕ Богомолов) 100,9 процент, Вăрман Енĕш (председателĕ Чернов), Анат Вăрманъял (председателĕ Вуколов), Чулкăмака (Васильев), Шăхаль (Матвеев) ялсовечĕсем 82—90-шар процент таран тултарчĕç.

Анчах те çак ĕçре кая юлса пыракан ялсоветсем те пур-ха. Малти Ăнтавăш, Матьшу, Çĕнĕ Чалкасси, Тури Сурăм ялсовечĕсенче укçа-тенкĕ пухас плана мĕнпурĕ те 65 процент çеç пурнăçланă.

Сталин юлташăн докладне ăнлантарса парас ĕçе татах та анлăнрах туса пырса, çулпуç кăтартăвĕсене пурнăça кĕртессишĕн кĕрешмелле.

В. ЯКОВЛЕВ.

Коммунистсем стахановла движение ертсе пыраççĕ

Вăрмарти «Спортинвентарь» фабрикинчи пуçламĕш парторганизаци рабочисемпе служащисем хушшинче политикăллă ăнлантару ĕçне лайăх туса пырать. Сталин юлташăн доклачĕпе сăмахне ăнлантарса панă хыççăн рабочисем производствăра çĕнĕ çитĕнўсем турĕç. Цех мастерĕ М. Васильев, смена мастерĕ А. Семенова коммунистсем производствăри ĕç тухăçне ўстерессишĕн тăрăшса ĕçлеççĕ, рабочисене ĕç тухăçне хăпартма лайăх майсем туса параççĕ. Фабрика, пĕтĕмĕшпе илсен, ноябрь уйăхĕнчи плана ытлашшипех тултарнă. Ĕç нормине 150—165 процента çити тултарса ĕçлекен рабочисем 116 çын, вăл шутран нормăна 2—3 хут ытла тултарса ĕçлекенсем 25 çын шутланаççĕ. Терентьева, Кириллова, Иванова юлташсем, — пурте полировщица пулса ĕçлекенскерсем, — ĕç нормине 240—280 процента çити тултараççĕ. Çавăн пекех С. Димиртиев юлташ та ĕç нормине 362 процент таран тултарса ĕçлет. Цех начальникĕ пулса ĕçлекен коммунист И. Семенов юлташ рабочисем хушшинче агитациллĕ-массăллă ĕçе лайăх туса пырать.

Малашне те пысăк çитĕнўсем туса пырас тесен, фабрикăна чĕртаварсем çителĕклĕ таранах йĕркеллĕ парса тăмалла. Хальхи вăхăтра чĕртаварсем çителĕксĕррине пула хăшпĕр чăрмавсем пулаççĕ. Çакна Чăвашлеспромăн шута илни кирлĕ. **И. ГОРБУНОВ.**

Двухсотниксен йышĕ ўсет

Аслă çулпуç Сталин юлташ докладне сўтсе явнă хыççăн Сĕнтĕрвăрринчи «Крестьянский кузнец» артельре ĕçлекенсем ĕç тухăçлăхне темиçе хут ўстерсе, ноябрьти плана 300 процент ытларах, çулталăкри плана декабрĕн 1-мĕш тĕлне 157 процент ытларах тултарчĕç. Хальхи вăхăтра артельре ĕçлекенсенчен 60 процентĕ ытла сменăри ĕç нормине 200—300, е 400 процент тултарса пыраççĕ. И. Красильников, Н. Калентьев, П. Логинов, И. Куданов тата ытти юлташсем те кулленхи ĕç нормине 420—440 процент тултараççĕ. Çавнашкалах, Н. Мочалов, Л. Сивов, С. Новиков, Офицеров юлташсем те сменăри нормăна 350—390 процент тултарса ĕçлеççĕ.

Инвалидсен артелĕн коллективĕ фронт заказĕсене пурнăçлас ĕçре пысăк хастарлăхпа тăрăшса ĕçлет. Çăмата тăвакан цехра ĕçлекен коммунист Петров, Стрелкова, Спиридонов, Сергеева тата ытти юлташсем те сменăри нормăна 115—125 процент ытла тултарса пыраççĕ. Стахановец Потемкин юлташ кулленех ĕç нормине 180—200 процент таран тултарса ĕçлет.

Çавăн пекех катка-пичке тăвакан цехри стахановецсем Колов, Малинин тата ытти юлташсем те сменăри нормăна 125—145 процент тултараççĕ. Артелĕн малта пыракан цехĕсем: кăвас тăвакан цех ноябрь уйăхĕнчи плана 385 процент, катка-пичке тăвакан цех —297 процент ытларах тултарнă. Артельре двухсотниксен, трехсотниксен йышĕ кулленех ўссе пырать. **РЯБИН.**

Колхоз хĕрĕсем

Вĕсем тĕрлĕ çĕрте ĕçлеççĕ. Екатерина Шушканова — колхозри акушерка-трахсестра, Ольга Николаева — финагент, Анна Петрова—избач, Мария Андреева—колхоз правленин членĕ, весовщик. Пурте хăйсен вырăнĕнче тăрăшса, вăрçă вăхăчĕ хушнă пек ĕçлеççĕ.

Комсомолка Шушканова тăрăшса ĕçленипе ялта трахома чирне пĕтернĕ. Кăçал вăл 200 колхозника ГСО кружокĕсенчен вĕрентсе кăларнă.

Ольга Николаева кăçал 226 ĕçкунĕ тунă. Вăл колхозра лайăх ĕçлекен агитаторсенчен пĕри, бригадăри стена хаçачĕн редакторĕ. Нумаях пулмасть вăл фронта кайнă Мидюков финагент вырăнĕнче ĕçлеме тытăнчĕ.

Анна Петрова вулав çурчĕн ĕçне вăрçă вăхăчĕ хушнă пек урăхлатса çĕнетрĕ. Вулав çуртĕнче кашни кунах колхозниксем пĕрле пухăнса радио итлеççĕ. Унтах колхозниксем хăйсене кирлĕ çĕнĕ хаçатсемпе-журналсене тупса вулаççĕ. Вулав çуртĕнче справка сĕтелĕ пур. Унта колхозниксем тĕрлĕрен ыйтусемпе пырса, тивĕçлĕ ответсем илсе каяççĕ, хăйсен заем облигацийĕсене тĕрĕслеççĕ. Вулав çурчĕн активĕ вăрçă пуçланнăранпа тĕрлĕрен темăсем тăрăх 36 хутчен докладсемпе калаçусем туса ирттернĕ.

Колхозăн фермисенче 12 хĕр ĕçлет. Вĕсем выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тата вĕсен продуктивноçне ўстерес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ. Фермăсем выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана мăйракаллă шултра выльăхсем тата сурăхсем енĕпе 100 процент, сыснасем енĕпе 110 процент, чăх-чĕпсем енĕпе 160 процент тултарнă. Выльăхсен шучĕ ўснĕ май вĕсен продуктивноçĕ те ўссе пырать. 1940 çулта кашни ĕнерен 1622 литр сĕт суса илнĕ пулсан, кăçал вара 8 уйăх хушшинчех кашни ĕнерен 1700 литр сĕт суса илнĕ. Çĕнĕ закон тăрăх, А. Ивановăпа М. Иванова дояркăсем планпа пăхнинчен иртерсе сĕт суса илнĕшĕн 450-шар литр сĕт илеççĕ. Фермăри хĕрсем ытти çĕрте те лайăх ĕçлеççĕ. Тырпула пухса кĕнĕ вăхăтра А. Иванова доярка ирхине тата каçхине—фермăра, кăнтăрла уйхирте тăрăшса ĕçлесе, кулленхи нормăна 150 процент тултарса пынă. Чăх-чĕп ферминчи О. Семяшкина, сурăх ферминчи О. Иванова колхозницăсем кăнтăрла — фермăра, каçхине колхозăн итемĕ çинче тăрăшса ĕçлеççĕ.

Колхоз хĕрĕсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухас ĕçе активлăн хутшăнаççĕ. А. Иванова пĕр мăшăр перчатка, алшăлли, тир, М. Иванова 2 тир, М. Андреева алшăлли, тир панă. Çапла вара колхоз хĕрĕсем боецсем валли 83 япала пухса панă. А. Ижеева, А. Петрова юлташсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе колхозниксем хушшинче аван ĕçлеççĕ.

Комсомолецсемпе çамрăксен воскресникĕсенче колхоз хĕрĕсем 183 ĕçкунĕ тунă. Ĕçкунĕ çине тивекен тупăшсене оборона фондне панă.

Сталин юлташ доклачĕпе сăмахĕ колхоз хĕрĕсен ĕçри хастралăхне татах та ўстерет.

Н. ЦВЕТКОВ.

«Пионер» колхоз,
Етĕрне районĕ.

МĔНПУР ВĂЯ ТĂВАН ЛЕНИНГРАДА ХЎТĔЛЕМЕ! Тăван хулана хўтĕлекенсене кирлĕ чухлĕ хĕçпăшал парса тăма Ленинград предприятийĕсенчи стахановецсем темиçешер норма тултарса ĕçлеççĕ.

Укерчĕк çинче: Н.ски заводри ватă производственник — контрольнăй мастер И. А. Ерохов миномётсем йышăнать.

А. МИХАЙЛОВ фотоўкерчĕкĕ (ТАСС фотохроники).

Чўрече кантăкĕсене взрыв хумĕнчен сыхласси

Тăшманăн самолечĕсем пирĕн хуласемпе халăх пурăнакан вырăнсем çине вĕçсе килсе тапăннă чухне промышленность объекчĕсем çине çеç мар, пурăнмалли çуртсем, больницăсем, обществăллă тата ытти çуртсем çине те бомбăсем пăрахаççĕ.

Противник пăрахса хăварнă авиабомба час-часах çурт çине мар, унтан кăшт аяккарах ўкет те, взрыв хумĕн вăйĕпе çурт чўречин кантăкĕсене çĕмĕрет. Çĕмĕрĕлнĕ кантăкăн ванчăкĕсем сирпĕнсе кайса çуртри çынсене амантма пултараççĕ.

Авиабомба 500 метр аяккарах çурăлса кайсан та, бомбăн калибрне кура, чўрече кантăкĕсем çĕмĕрĕлме пултараççĕ. Çĕмĕрĕлнĕ кантăкăн ванчăкĕсем çурт ăшнелле, е тулашнелле питĕ пысăк хăвăртлăхпа саланса каяççĕ те çынсене йывăр амантма е тĕрлĕ япаласене сиенлеме пултараççĕ. Хĕллехи вăхăтра чўрече çĕмĕрĕлсен çурт сивĕнсе каять, ăшăтмалли система, водопроводпа канализаци шăнса лараççĕ. Çавăнпа та промышленность предприятийĕсенче, пурăнмалли, обществăллă тата ытти çуртсенче чўречесемпе хунар кантăкĕсене взрыв хумĕ çĕмĕрессинчен сыхласси, уйрăмах кĕркуннепе хĕллехи вăхăтсенче питĕ пысăк вырăн йышăнса тăрать.

Чўрече кантăкĕсене бомба ванчăкĕсем пырса тивессинчен сыхламалли чи лайăх майсенчен пĕри вăл — чўрече тата хунар шăтăкĕсене пĕр-пĕр материалпа пĕтĕмпех питĕрсе хупласа лартни пулать; кун пек туни взрыв хумне те чарса тăма пултарать.

Анчах та çутă çук пирки объектăн, учреждении, пурăнмалли çуртăн тата ыттин те йĕркеллĕ пурнăçĕ пăсăлман пўлĕмĕсенче çеç чўречесене пĕтĕмпех купаласа хăпарса, хăмаран çапса хупласа лартма юрать.

Чўречесене кирпĕчпе, стена хулăмĕшĕ тунă йывăç щитсемпе хупласа питĕрмелле. Щитсене тул енчен те, шал енчен те стена çумне çыпăçтарса çирĕплетмелле те щитсем хушшине тăпра, хăйăр е вĕт чул сийĕ хумалла. Щитсем хушши сахалтан та 75 сантиметр пулмалла.

Аялти хутри чўречесене йывăçпа тăпраран купаласа тунă стенасемпе сыхлама пулать. Чўречесене питĕрсе хуплани тата йывăçпа тăпраран купаласа сыхлани — чўрече кантăкĕсене çĕмĕрĕлесрен сыхламалли чи шанчăклă май пулса тăрать.

Чўречесене пĕтĕмпех хупласа хума е йывăçпа тăпраран сыхламалли стена купалама май килмен чухне, чўрече кантăкĕсене çĕмĕрĕлесрен тата кантăк ванчăкĕсем сапаланса каясран кăшт та пулин сыхлакан çакăн пек ансат мелсем сĕнме юрать:

1. Чўречене пралукран тунă сеткăпа кармалла.
2. Чўречене шал енчен е тулашĕнчен хупăнакан чўрече хупписемпе хупăрламалла.
3. Чўрече кантăкне пĕтĕмпех е вырăнăн-вырăнăн çирĕп пирпе çыпăçтарса тухмалла.

Çак мелсем чўрече кантăкне çĕмĕрĕлесрен пĕтĕмпех сыхлаймаççĕ, анчах та вĕсене пĕлсе, тĕрĕс тусан, вĕсем кантăк ванчăкĕсем сирпĕнсе кайса çынсене амантасран, тĕрлĕ пурлăха сиенлесрен сыхлама пултараççĕ.

Чўречесене пралукран тунă сеткăпа карассине е пирпе çыпăçтарассине кун çути кирлĕ пўлĕмсенче (лабораторисенче, библиотекăсенче, больницăсенче тата ытти çуртсенче те) тусан усăллăрах.

Пралук сеткăна шал енчен, сетки чўрече кантăкĕ çумне çыпçăнса тăмалла кармалла. Сеткăн шăтăкĕсем 1,5X1,5 сантиметртан пысăк пулмалла мар. Усă курма лайăхрах пултăр тесе, сеткăна йывăç рама çине кармалла, çак рамăна вара чўрече янаххисем çине çирĕп вырнаçса лармалла тăвас пулать.

Чўрече хупписене 4—5 сантиметр хулăмĕш хăмаран тумалла. Çакăн пек хăмасем алă айĕнче çук пулсан, 2,5 сантиметр хулăмĕш хăмасем илмелле те, вĕсене пĕр-пĕрне урлă майлă пĕрлештерсе çыпăçтармалла. Чўрече хупписене е чўрече янаххисем çине кĕрсе вырнаçакан, е стена çумне сăлăппа çирĕп çыпçăнса тăракан тумалла. Тата яланах çакна асра тытмалла: лайăх çыпăçтарса хуман чўрече хупписене взрыв хумĕ сирсе пăрахма пултарать. Çавăнпа та, çирĕп çыпăçтарса хурас ĕçе тĕплĕн тумалла. Чўрече хупписене тачă, шăтăк-çурăксăр тумалла, вĕсем чўрече янаххисем çине лайăх кĕрсе вырнаçмалла, мĕншĕн тесен вĕсемпе чўречесене тĕттĕмлетес тата, чўрече ванас-мĕн пулсан, сивĕ кĕресрен хупăрлас тĕлĕшпе усă курма юрать.

Практика çакна кăтартса пачĕ: авиабомба çуртран инçех мар вырăнта çурăлса кайсан, нимĕнпе те çыпăçтарман чўрече кантăкĕсем пĕтĕмпех çĕмĕрĕлсе пĕтеççĕ, тĕрĕс çыпăçтарнисем — нумай чухне çурăлса çеç каяççĕ.

Пирпе пĕлсе, тĕрĕс çыпăçтарни çеç чўрече кантăкне сыхласа хăварма пултарать, пўрт-çурта сивĕ кĕресрен сыхлама тата унта йĕркеллĕ пурăнма май парать.

Чўрече кантăкĕсене тачă пиртен касса илнĕ хăюсемпе ярăм-ярăм, е сайра пирпе, марлĕпе т. ыт. те пĕтĕмпех çыпăçтарса хума юрать. Пире кантăк çумне столярнăй е казеиновăй çилĕмпе çыпăçтармалла.

Çыпăçтарма пиртен 5 сантиметр сарлакăш хăюсем касса илмелле те, чўречесене урлă та, тăрăхла та читлĕх пек туса кантăк çине çыпăçтарса тухмалла. Хăюпа хăю хушши 5 сантиметр пулмалла. Хăюсене чўречерен мĕнпур урлăш-тăршшĕпех пĕр вĕçĕмрен çыпăçтармалла, вĕсен сыпнă вырăнсем — татăксем пулмалла мар.

Чўречене пĕр вăхăтрах ик енчен те —шалтан та, тултан та — пирпе çыпăçтарсан татах та шанчăклăрах.

Пиртен касса илнĕ хăюва кантăк çумне çеç мар, рамăн йывăçĕсем çумне те çыпăçтарса хумала.

Чўрече кантăкне пĕтĕмпех пирпе çыпăçтарнă чухне те пире çакăн пекех çыпăçтараççĕ.

Алăксен кантăкĕсене тĕрĕс-тĕкĕл сыхласа усрас тесен, вĕсене кăларса кантăк вырăнне çĕмĕрĕлмен материалпа (хăмапа, фанерăпа, картонпа, пирпе) питĕрсе хумалла.

Пўлĕме сивĕтсе ярас мар тесе, çакăнпа пĕрлех ĕнтĕ водопровод, канализаци тата ăшăтмалли системăн трубисене шăнса ларас хăрушлăхран сыхласа хăварас тесе, ванчăк чўречесене вăхăтлăха питĕрсе хума фанера, хулăм картон листисем, хăмаран тунă щитсем хатĕрлесе хумалла. Ванчăк кантăка çийĕнчех лартма май килмесен, водопровод, канализаци тата ăшăтмалли системăн линийĕсене пĕтĕм çуртри системăран уйăрмалла.

3-мĕш рангри военинженер
КОРМИШИН.

Çĕрулмисене лайăх пăхса усрас пулать

Çĕрпў районĕнчи колхозсем кăçал начар мар тухăçлă çĕрулми туса илчĕç. Уйрăм колхозсем ăнса пулнă çĕрулмине ăнăçлăн пуçтарса кĕртрĕç, вĕсене хĕл каçарма малтан юсаса хатĕрленĕ подвалсемпе нўхрепсене хучĕç. Çĕрулми мĕнле сыхланса выртнине тĕрĕслесех тăраççĕ.

Хăшпĕр колхозсем çĕрулмисене кирлĕ пек пăхса усрама тăрăшмаççĕ. Уйран пуçтарса кĕнĕ хыççăн ăçта килнĕ çавăнта хунă. «Хĕрлĕ Тивĕш» колхоз 12 гектар çинчен пуçтарса кĕнĕ çĕрулмисене подвала, колхоз правлени çурчĕн тĕпсакайне тата Александровпа Васильев колхозниксен нўхрепĕсене тултарнă пулнă. Çавăн хыççăн çĕрулмисем мĕнле выртнине никам та тĕрĕслемен. Сивĕ çанталăкра çĕрулмисем шăннă, ăшă çанталăкра ăшăннă. Çапла 652 центнер çĕрулмирен çуррине яхăн çĕрсе кайнă.

Хыркассинчи «Кульмет» колхозра та 100 центнер çĕрулми шăнса юрăхсăра тухнă.

Кашни колхозăн çĕрулмисене хĕл вăхăтĕнче лайăх пăхса усрассишĕн кĕрешмелле, пĕр килограма та юрăхсăра кăлармалла мар.

Г. ПЕТРОВ.

Артельсем лайăхрах ĕçлеме тытăнчĕç

ОКТЯБРЬСКОЕ. Сталин юлташăн доклачĕпе хавхаланса, районри артельсемпе мастерскойсем татах та лайăхрах ĕçлеме тытăнчĕç. Караньялĕнчи «Труд» артель «Большевик» артельпе ăмăртса ĕçлет. Ăмăртура «Труд» артель малти ретре пырать. Вăл çулталăк планне 104 процент ытла тултарнă.

Хуракассинчи артель те ĕçре палăрмалла çитĕнўсем турĕ. Артель çулталăк планне ноябрь уйăхĕнчех тултарчĕ. Çуна тунă çĕрте ĕçлекен стахановецсем М. Алексеев, А. Игнатьев, В. Кожухов тата ытти юлташсем те сменăри нормăна 150—200 процент таран тултарса пыраççĕ.

Анчах районра кая юлса пыракан артельсемпе мастерскойсем те пур-ха. Карапашри, Чăнкассинчи черепица тăвакан мастерскойсем хăйсен ĕçĕсене вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ хăвăртлăхсемпе йĕркелесе яман. Рабочисемпе работницăсем хушшинче массăллă-агитаци ĕçне те япăх туса пыраççĕ.

Ф. НИКОЛАЕВ.

Çулталăк планне ытлашшипех тултарнă

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Чайковский ячĕпе тăракан çĕвĕ çĕлекен артель декабрĕн 1-мĕш тĕлне çулталăкри производство программине 186 процент ытларах тултарчĕ. Çулталăкра 80.000 тенкĕлĕх продукци туса кăлармалла пулнă пулсан, 148.940 тенкĕлĕх продукци туса кăларнă. Артель çумĕнче тĕрĕ тĕрлекен цех пур, ку цех 18.012 тенкĕлĕх тупăш панă.

Артель членĕсем Сталин юлташăн докладне сўтсе явнă хыççăн уйрăмăнах пысăк çитĕнўсем турĕç. Ноябрь уйăхĕнче 7.500 тенкĕлĕх продукци туса кăлармалла пулнă пулсан, 17.712 тенкĕлĕх продукци туса кăларса, уйăхри плана 236 процент тултарнă. Çĕвĕçсем кулленхи ĕç нормине: З. Лукошкова 165 процент, Е. Федорова 150 процент, А. Осипова 140 процент, А. Павлова 130 процент тултарса пыраççĕ.

В. ВИКТОРОВ.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Декабрĕн 14-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳн вĕçĕ

Республикăри нумай колхозсем ялхуçалăх çулне ăнăçлăн вĕçлерĕç. Докузпаринский районри Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз тырпула срокчен акса пĕтернĕ, вăхăтра евăн çапнă, кĕрхи çĕртме сухи туса хăварнă тата государство умĕнчи хăйĕн обязательствисене срокчен тултарнă. Гунибски районри Сталин ячĕпе тăракан колхоз, республикăри чи пысăк колхозсенчен пĕри хăйĕн хуçалăхĕн тĕп отраслĕнчи плана — сурăхсем ĕрчетмелли плана тултарнă. Колхоз государствăна выльăх-чĕрлĕх продукчĕсем планран ирттерсе вуншар тонна панă. «Тăшмана çĕнтерме нимĕн те шелленмĕпĕр, татах та нумайрах тата лайăхрах ĕçлĕпĕр, фронта çĕршыва валли ялхуçалăх продукчĕсем татах та ытларах парăпăр, тесĕ колхозниксем. Республикăри колхозсем ССР Союзĕн оборона фондне 100 пин тенкĕ укçан, 2.000 сурăх, 5.000 килограмм çăм тата 1.000 тир панă.

Декабрĕн 14-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 14-мĕшĕнче пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă. Хĕвеланăç тата Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕсенчи чылай участоксенче пирĕн чаçсем, противника хирĕç хаяррăн çапăçса, малалла куçса пынă тата Тула хулинчен кăнтăр-хĕвелтухăç еннерех ларакан Узловая станцине, Ливны хулинчен çурçĕр-хĕвеланăç енчи Верховье тата Туларан хĕвеланăç енчи Дубна станцине йышăннă.

Декабрĕн 13-мĕшĕнче нимĕçсенне 15 самолет пĕтерсе тăкнă. Пирĕн 4 самолет пĕтнĕ.

Декабрĕн 14-мĕшĕнче Мускав патĕнчи сывлăшри çапăçусенче нимĕçсенне 5 самолет персе антарнă.

Хура тинĕсре пирĕн карапсем тăшманăн 6000 тонна водоизмещениллĕ транспортне путарнă.

* * *

Декабрĕн 13-мĕшĕнче пирĕн авиаци чаçĕсем нимĕçсен 26 танкне, темиçе бронемашинине, войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 600 автомашинине пĕтерсе тăкнă тата сиенленĕ, тăшманăн полевой тата зенитнăй орудийĕсене прислугисемпе пĕрлех—30 орудине, боеприпассем турттарса пыракан 300 лавне, горючи тултарнă 5 автоцистернине пĕтерсе тăкнă, пехотăн пĕр полкне вĕлерсе пĕтернĕ тата сапаласа янă, боеприпассем тиенĕ пилĕк железнодорожнăй состава взрыв туса сирпĕнтернĕ.

* * *

Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен Ремизов юлташăн боецĕсем пĕр кун хушшинче нимĕçсенне 11 танк, 15 автомашина, 6 оруди, 33 пулемет, 4 миномет тата ытти трофейăсем нумай тытса илнĕ.

* * *

Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн часть противника хирĕç 4 кун хушши çапăçса нимĕçсенне 50 оруди, 126 пулемет, 20 миномет, 85 автомат, 63 автомашина, 450 лав, 825 лаша, 220 ещĕк мина тата ытти нумай тĕрлĕ трофейăсем тытса илнĕ.

* * *

Ленинград фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен Федюнинский юлташăн чаçĕсем икĕ кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсен 4 танкне, 2 орудине, 29 станковăй пулеметне, 18 грузовикне пĕтерсе тăкнă, тăшманăн салтакĕсемпе офицерĕсене 700 çынна яхăн вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Ленинград облаçĕн тăшман оккупациленĕ районĕсенче çапăçакан партизансен отрячĕсем юлашки 10—15 кун хушшинче тăшмана пысăк çухатусем кӳнĕ. Вĕсем нимĕçсен 12 офицерне, 246 салтакне вĕлернĕ, фашистсем вырнаçнă 12 çурта çунтарса янă, боеприпассем тата вооружени тиенĕ 16 вагона взрыв туса сирпĕнтернĕ, чугунçулăн кĕперне, шоссе çулĕ çинчи 7 кĕпере, виçĕ танк, 8 грузовик, икĕ çăмăл автомашина, боеприпассем тата апат-çимĕç тиенĕ 78 лавлă обоза пĕтерсе тăкнă, телефон линисене 20 çĕрте татса çĕмĕрсе пĕтернĕ, нумай пралуклă кабельсен 8 линине пĕр километр ытларах касса илсе, вăрмана кайса пытарнă.

Г. юлташ ертсе пыракан партизан отрячĕ тăшмана хирĕç ăнăçлăн кĕрешет. Отрядăн разведки шоссе тăрăх тăшманăн автомашинисен колонни пынине пĕлтернĕ. Малтанах суйласа хунă вырăна партизансен группине янă. Боецсем автомашинăсем çине вуншар граната ывăтнă. Çак операцире боеприпассем тата продуктсем тиенĕ 6 автомашинăна пĕтерсе тăкнă, нимĕçсен 16 салтакне вĕлернĕ.

Ялсовет председателĕ М. юлташ ертсе пыракан партизансен группи тăшманăн боеприпассем турттарса пыракан çар эшелонне тăвайккинчен сирпĕнтерсе янă.

Колхоз счетоводĕ Т. юлташ ертсе пыракан партизансем-разведчиксем тăшманăн танкне тĕл пулнă. Чи малтан танк çине промкомбинат работникĕ П. юлташ граната пăрахнă. Ун хыççăн сельпо продавецĕ Л. юлташ тата колхозник С. юлташ темиçешер граната пăрахнă. Вара танк чараннă. Танкран сиксе тухнă икĕ фашиста çавăнтах вĕлернĕ. Партизансем танк çинчен ручной пулемет, автомат тата икĕ пистолет илнĕ, танка взрыв туса сирпĕтсе янă та хăйсен базисене ăнăçлăн таврăннă.

* * *

Гитлерăн Мускава çавăрса илес планĕ арканса кайни, Хĕвелтухăç фронтĕнче фашистсен питĕ пысăк çухатусем пулни Германин вăрçă машинине хавшатать, шалтан ишĕлтерет. Нимĕçсен 87-мĕш пехотнăй дивизийĕнчи 187-мĕш полкăн 1-мĕш ротинчен тыткăна лекнĕ ефрейтор Вальтер Рошток çапла каласа панă: «Пирĕн ротăна темиçе хутчен йыш хушса панăччĕ, халĕ пирĕн ротăра çухатусем каллех питĕ нумай, пирĕн халĕ 65 салтак кăна тăрса юлнă, вĕсенчен икĕ взвод тунă. Малтанхи салтаксенчен темиçе çын кăна юлнă. Ыттисем вилнĕ, аманнă. Салтаксен нимĕнле хавхалану та, нимĕнле вăрçас кăмăл та çук. Çар дисциплини нумай начарланчĕ. Пăшалсене халĕ ĕлĕкхи пек тасатмаççĕ, мĕнле май килет çаплипех пăрахаççĕ. Хĕçпăшал юрăхли-юрăхламаррине чылайранпа пăхса тухман. Нарядсене каяс умĕн пĕрмаях ятлаçусем пулса иртеççĕ».

Нимĕçсен 106-мĕш дивизийĕнчи 240-мĕш полкри 7-мĕш ротăран тыткăна лекнĕ аслă ефрейтор Норбер çапла каланă: «106-мĕш дивизи хăйĕн составĕнчи çынсенчен 60 процент çухатнă. Çак дивизие августпа октябрьте çĕнĕ йыш хушса панă. Эпĕ пулнă штабной батальонран салтаксем çурри пĕтнĕ, çавăн пекех батальон командирĕ те вилнĕ».

11-мĕш танковăй дивизин 111-мĕш мотополкĕнчи 3-мĕш ротăри ефрейтор Эльдерман 111-мĕш полкри питĕ пысăк çухатусем çинчен каласа панă. Ротăра 220 салтакран 50 салтак çеç тăрса юлчĕ. Полкра 18 çулти çамрăксемпе 45 çулти резервистсем питĕ нумай. Ытти ротăсенче 50 çулти салтаксем те пур, тенĕ вăл.

* * *

Югославири партизансем Скопло-Велес чугунçулĕ çинче нимĕçсен партизансене хирĕç янă войскисен поездне тăвайкинелле сирпĕнтернĕ. Çĕмĕрĕлнĕ вагонсем айĕнче 70 фашист вилнĕ. Юлашки кунсенче çав лини çинче партизансем пĕтернĕ поездсенчен çакă вăл 3-мĕш поезд пулнă.

Декабрĕн 15-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 15-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă.

* * *

Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн пĕр часть пĕр кун хушшинчи çапăçусенче противникăнне 24 танк, 9 бронемашина, 16 оруди, 186 автомашина, 54 миномет тата боеприпассем нумай тытса илнĕ.

* * *

Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕн участокĕсенчен пĕринче Русиянов юлташăн боецĕсем, противника хирĕç хаяррăн çапăçса, 19 оруди, 10 пулемет, 23 автомашина тытса илнĕ тата нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсене 800 çынна ытла пĕтерсе тăкнă.

* * *

Вунă красноармеец, кĕçĕн политрук Полянский юлташ ертсе пынипе, пĕр çапăçура 75 фашиста пĕтерсе тăкнă, пирĕн 3 çын аманнă.

* * *

Тула облаçĕнчи партизансем тăшмана хирĕç ăнăçлă кĕрешеççĕ. «Фашизма—вилĕм!» ятлă партизанла отрядăн боецĕсем нимĕçсен боеприпассем хунă сарайне вут тĕртсе янă. Снарядсем взрыв пулса сирпĕннипе темиçе вуншар фашист пĕтнĕ. С. ялĕ патĕнче партизансен группи засада тунă. Часах çавăнти çул çине нимĕçсен полковой минометне турттарса пыракан автомашини тухнă. Партизансем грузовик çине гранатăсем тата çунакан шĕвек тултарнă бутылкăсем ывăтнă, миномет расчетне кĕрекен 7 нимĕç салтакне пĕтерсе тăкнă. Партизансен тепĕр группи пит кирлĕ телефон кабельне темиçе тĕлте касса татнă та нимĕçсен корпус штабĕпе подразделенисем хушшинчи çыхăнăвне пăснă. Партизансем нимĕçсен боеприпассемпе хĕçпăшал турттарса пыракан пысăк обозне тытса илнĕ.

Хĕрлĕ Çар чаçĕсем Мускав облаçĕнче гитлерла оккупантсенчен тасатса ирĕке кăларнă ялсемпе хуласенче пурăнакансем нимĕçсен фашистла мерзавецĕсен ирсĕр ĕçĕсем çинчен каласа параççĕ. Белый Раст ялĕнче нимĕç салтакĕсем мишень вырăнне 12 çулти ачана Володя Ткачева тăратнă, ун çине автоматсенчен персе тăнă. Володя ӳтне 21 пуля шăтарса тухнă. Çав ялтах фашистсем нимĕнле сăлтавсăрах тăратă ача амăшне—Ирина Васильевна Масолова колхозницăна персе пăрахнă. Зарамушки ялĕнче фашистсем 67 çулти Метлова колхозницăна, 60 çулти Екатерина Голощекинăна, 40 çулти Аграфена Соколовăна, 58 çулти Яков Кероднова т. ыт. те персе вĕлернĕ. Овсянниково ялĕнче нимĕçсем аманнă темиçе красноармееца тыткăна илнĕ. Вĕсене пурне те хывăнтарнă тата сивĕ сарайне кĕртсе питĕрсе лартнă. Ялтан тухса кайнă чухне ирсĕрсем тыткăна лекнисене пурне те персе вĕлернĕ. Фашистсем виçĕ боецăн куçĕсене чиксе шăтарнă, пĕççисене çĕмĕрсе пĕтернĕ, питçăмартисем çинче касса çăлтăрсем тунă тата пырĕсене штыкпа чиксе шăтарнă. Пучки ялĕ витĕр Иван Гаврилович Терехин колхозник хăйĕн арăмĕпе Полина Борисовнăпа иртсе пынă. Нимĕçсен темиçе салтакĕ Полинăна тытса, упăшкин куçĕ умĕнчех черетпе ирĕксĕрлесе пусмăрланă, кайран персе вĕлернĕ. Хăйĕн арăмне хӳтĕлеме тăрăшнă Терехин колхозника та персе пăрахнă. Нимĕç захватчикĕсем халăха çаратнă, вĕсем куç умне мĕн лекнисене йăлтах пуçтарса илнĕ. Сăмахран, гитлерла вăрă-хурахсем Никольское ялĕнчи Агафена Сергеевна Сергеева гражданкăн матрацне, самоварне, чайникне, чей ĕçмелли хатĕрсене, çăнăхне, спичкисене, сахăрне, хĕрарăм жакетне, пуртине, пăчкине, ачасен вылямалли япалисене тата сĕт ярса юхтармалли сеткăна илсе тухса кайнă.

* * *

Советăн миллионшар хĕрарăмĕсем заводсенче, фабрикăсенче, шахтăсенче тата чугунçулсем çинче пысăк çĕкленӳпе ĕçлеççĕ, нимĕçсен фашистла захватчикĕсене пĕтерсе тăкма Хĕрлĕ Çара пулăшаççĕ. Черемховски çĕркăмрăк бассейнĕнчи Киров ячĕпе тăракан шахтăри чи лайăх забойщиксем çĕркăмрăк мастерĕн званине илнĕ. Шахтăра малта пыракан стахановецсен шутĕнче Баженова, Быкова тата Аликбергова запальщицăсем тăраççĕ. Шахтăри забойщицăсем Танчук тата Мусина сменăра 13-шер тонна çĕркăмрăкĕ кăларас вырăнне 20-шер тонна кăлараççĕ. Балхаш-Медьостровра нумай хĕрарăмсем темиçе профессине вĕреннĕ тата вĕсем çав профессисемпе ăнăçлăн ĕçлеççĕ. Мотористка Быкова моторсемпе ĕçленипе пĕр вăхăтрах токарнăй станокпа ĕçлет, нормăна 150 процент тултарать. Мотористка Камнева бетономешалкăсене, лебедкăсене тата ытти механизмсене хăй тĕллĕнех юсать. Верхне-Иртышски пароходствăра 200 хĕрарăм ытла арçынсен профессине тăрăшса вĕренеççĕ, Махачкалари предприятисенче вуншар хĕрарăмсене производство командирĕсем пулса ĕçлеме уйăрса лартнă. Сергеев юлташ директор пулса ĕçлекен заводра Головуева тата Нужина юлташсене цех мастерĕсем пулса ĕçлеме уйăрса лартнă. Вĕсем ертсе пынипе çамрăк работницăсем фронт заказĕсене ăнăçлăн пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Çак кунсенче завод тăваттăмĕш кварталти программăна тултарчĕ.

Югославири кĕрешӳ

СТАМБУЛ, декабрĕн 13-мĕш. (ТАСС). Турцири «Тан» хаçат çырнă тăрăх, Европăри оккупациленĕ çĕршывсенчи халăхсем нимĕç оккупанчĕсене хирĕç уççăнах кĕрешме тытăннă. Югославире партизанла движени çавтери вăйлăн сарăлса каяссине никам та кĕтмен. Нимĕçсем Белградра тата Белградран Салоникине каякан чугунçул çинче кăна пуçпулса тăраççĕ, анчах унта та кĕперсене çуррине ытла çĕмĕрсе пĕтернĕ, поездсем йĕркеллĕн çӳреймеççĕ. Югослави территорийĕ çинче партизансен пысăк отрячĕсем пур. Германин оккупациллĕ войскисен командованийĕ малтан повстанецсене кашни вĕлернĕ нимĕçшĕн çĕршер серба персе вĕлернипе хăратса пусарса лартассине шаннă. Анчах вăхăт нумаях та иртмен, Германин оккупациллĕ войскисен командованийĕн повстанецсен отрячĕсене хирĕç вăрçă пуçласа яма лекнĕ, çавăнпа та нимĕçсем Югославие темиçе дивизи янă. Сербири партизансен хĕçпăшалсем нумай тата партизансем пысăк операцисем туса пыраççĕ, тесе паллă тăвать хаçат. Хорватире те ĕçсем çавнашкалах, тесе çырать хаçат. Кунта та итальянецсен хăйсен оккупациллĕ вăйĕсене ӳстерме тата повстанецсене хирĕç куллен вăрçă ĕçĕсем туса пыма тивет.

Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен конгресĕ йышăнни

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 13-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствин Вашингтонри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, представительсен палати Америкăн экспедици войскисене çĕр чăмăрĕн кирек хăш пайне те яма ирĕк паракан законăн проектне ырланă. Пĕлтернĕ тăрăх, çак законăн проектне сенат та йышăннă.

Çавнашкалах конгресс çар службинче тăмалли срока вăрçă вĕçлениччченех тăсасси çинчен те решени йышăннă.

ХĔВЕЛТУХĂÇ ФРОНТĔНЧЕ НИМĔÇСЕН ПЛАННЕ АРКАТНИ ÇИНЧЕН ЮТÇĔРШЫВСЕНЧЕ МĔН ÇЫРАÇÇĔ

ЛОНДОН, декабрĕн 14-мĕш. (ТАСС). Англире тухса тăракан пур хаçатсем те Мускавшăн пыракан çапăçусенче Хĕрлĕ Çар тунă çитĕнӳсем çинчен калакан хыпарсене чи курăнмалла вырăнсенче пичетлесе кăлараççĕ. «Таймс» хаçат хăй пичетлекен статьясене çакăн пек ятсем парать: «Мускавшăн пыракан çапăçура Германи çарĕ питĕ пысăк çухатусем тӳснĕ. 1.400 танк пĕтерсе тăкнă. Вырăссем çĕнĕ хуласем илсе пыраççĕ. Противника питĕ вăйлăн хĕссĕ. Трофейăсем нумай тытса илнĕ».

«Дейли мэйл» хаçат çапла çырать: «Мускавра декабрĕн 13-мĕшĕнче пичетлесе кăларнă пĕлтерӳре çак вăрçăра нимĕçсене хирĕç çапăçакан вăйсем тунă чи пысăк çĕнтерӳ çинчен каланă. Çак çĕнтерӳ ĕнтĕ Германи войскисем Мускав çине наступлени туса пыни арканса кайнине пĕлтерет.

«Нимĕçсем каялла чакса пынине Германин верховнăй командованийĕ вырăс çĕршывĕнчи шартлама сивĕсемпе ăнлантарса пама тăрăшать,—тесе çырать «Таймс» корреспонденчĕ,—анчах та Германи войскисем каялла чакса пынине чăннипе совет войскисен вăйĕ ӳснипе ăнлантарса памалла. Халь ĕнтĕ нимĕçсем çĕнĕ позицисенче çирĕпленсе ларма пултарассине, е вĕсем çапла каялла чакса пырассине малашнехи ĕçсем кăтартса парĕç, анчах хальхи вăхăтра, вырăссем пуçарулăха хăйсен аллине илнĕ тапхăрта, вырăс войскисен çавтери тĕплĕн хатĕрленĕ боевой вăй-хăвачĕ питĕ лайăх палăрчĕ».

«Дэйли мэйл» хаçатăн Стокгольмри корреспонденчĕ çапла çырать: нимĕçсем йĕркеллĕн чакса пыма тăрăшни Хĕрлĕ Çар хĕснипе арканса пырать. Нимĕçсем васкаса тарнă май питĕ нумай танксем, грузовиксем, тупăсем, боеприпассем пăрахса хăвараççĕ, пысăк çухатусем тӳсеççĕ. Тихвинпа Елеца йышăнса илни Хĕрлĕ Çарăн коммуникацийĕсене лайăхлатас тĕлĕшпе питĕ пысăк вырăн йышăнса тăрать.

«Дэйли мэйл» хаçатăн дипломатилле ĕçсене пăхса тухакан çапла палăртать: нимĕçсем чакма пуçлани ĕнтĕ Хĕрлĕ Çар çавтери вăйлăн хĕсме пуçланине пĕлтерет. Хальхи вăхăтра нимĕçсемшĕн снабжени ыйтăвĕсем чи пысăк ыйтусем пулса тăраççĕ. Турттарса çӳреме тата запассене кирлĕ чухлĕ тытса усрама çанталăк кансĕрлет. Фронтăн чи пахарах участокĕсенчи нимĕç çарĕсем те хĕллехи пек мар, начар тумланнă, салтаксем нумай чухне апат-çимĕç пыманнипе аптăраççĕ.

Пĕр радиообозреватель декабрĕн 13-мĕшĕнче радио тăрăх çапла тухса каланă: «Пирĕн союзниксем Российăра çĕнтерӳ туни çинчен паха хыпарсем илтĕмĕр. Вырăс войскисем Мускав патĕнче тунă çĕнтерӳ уйрăмах паллă вырăн йышăнса тăрать. Халĕ ĕнтĕ Гитлер хăйĕн сăмахĕнче çĕр çинчи войскăсен Мускав районĕнчи операцийĕсем çинчен мĕншĕн нимĕн те каламанни паллă. Вырăссем Германи войскисене çĕнĕрен пырса çапнипе Черчилль нумаях та пулмасть тухса каланă хăйĕн сăмахĕнче, нимĕçсем ССР Союзне хирĕç вăрçăпа тухса питĕ пысăк йăнăш турĕç, тесе тĕрĕс каланине кăтартса парĕç. Нимĕçсем Российăран тухса тараççĕ тесе халех калани ухмахла калани пулĕччĕ, анчах та çакă çĕнĕрен пырса çапни пысăк вырăн йышăннине пĕчĕклетме кирлĕ мар. Тата çакна шута илмелле: тен, çанталăк вырăссене хăйсен наступленине серсе яма кансĕрлеме пултарĕ, анчах кирек епле пулсан та кунта халĕ пуçарулăх вырăс войскисен аллинче. Кăнтăр фронтĕнчи ĕçсем тĕлĕшĕнче те çакнах калас пулать. Халĕ вырăс фронтĕнче пулса иртнĕ улшăну вăрçă пуçланнăранпа пулнă событисенчен чи пахи пулса тăрать».

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 14-мĕш. (ТАСС). Америкăра тухса тăракан хаçатсемпе радио Германи войскисем Мускав патĕнче поражени тӳсни пысăк вырăн йышăнса тăни çинчен пĕлтереççĕ. «Нью-Йорк таймс» тата «Нью-Йорк геральд трибюн» хаçатсем Совет Информаци Бюровĕ Мускав фронтĕнче нимĕçсене аркатса тăкни çинчен пĕлтернине тата «Гитлер тата К°» ятлă картла вылямалли çуртри жуликсемпе шулерсем» ятлă заявленине пичетлесе кăларнă. «Нью-Йорк геральд трибюн» хаçат хăйĕн умстатьинче, Хĕрлĕ Çар нимĕçсене хĕссе пыни пирĕн мĕнпур ĕçе питĕ пысăк пулăшу парать, тесе çырать. Пичетпе радио нимĕçсем хăйсен Хĕвелтухăç фронтĕнчи ĕçĕсем мĕншĕн ăнăçсăр пынине ăнлантарса панинчен тăрăхласа кулаççĕ. Уйрăмах Германири радио çанталăк çинчен кӳренсе калаçнинчен тăрăхласа кулаççĕ. Вырăссем,—тесе тăрăхласа палăртать «Нью-Йорк таймс» хаçат,—Германи командованине питĕ йывăр положение лартаççĕ пулмалла.

Хаçатсенчен нумайăшĕсем нимĕçсем Хĕвелтухăç фронтĕнче поражени тӳснине карикатурăсемпе ӳкерсе кăтартаççĕ.

«Нью-Йорк таймс» хаçат Хĕрлĕ Çарăн Кăнтăр фронтĕнчи ăнăçăвĕсем çинчен çапла çырать: «Хĕвелтухăç фронтĕнче нимĕçсем чакса пыни вăрçă картинине самаях улăштарать. Геббельсăн юлашки статьисем, уйрăмах сăлхуллă пулнипе палăрса тăракансем, Гитлер çĕнĕ çĕнтерӳсем тума пултараймасан мĕнпур Германи шухăшкăмăлĕ мĕнле пулассине лайăх кăтартса параççĕ».

«Нью-Йорк геральд трибюн» хаçат Гитлерăн хальхи положенине Наполеонăн 1812 çулти декабрĕн 5-мĕшĕнчи положенийĕпе танлаштарса пăхать. Ун чухне Наполеон хăйĕн арканса кайнă аслă çарĕн юлашкине вăрттăн пăрахса хăйĕн та вара пĕтĕм Европа урлă тарса тухнă. Вăл вăрçăра парăннă, хăйĕн çарне çухатнă тата империне те çăлса хăварма пултарайман.

— Германие халь арката тăкман-ха,—тесе çырать малалла хаçат,—анчах вăл хăйĕн мĕнпур вăйне пухнă. Вăл хăйĕн хĕçпăшалĕн самай пысăк пайне çухатнă, кĕçех акă вăл горючи çитменнин хăрушлăхĕ умне тухса тăрĕ.

«Нью-Йорк таймс» хаçатăн вăрçă ĕçĕсем çинчен çыракан обозревателĕ Болдуин, Хĕрлĕ Çар Ростов патĕнче тунă çĕнтерӳ çинчен каланă май, çапла çырать: юлашки событисем кăтартса панă тăрăх, хальхи вăрçă историйĕн страницисем çине Ростов патĕнчи эпопейăна, тен, чи пысăк сăпаллисемпе çырса хурĕç. Хальхи вăхăтра,—тесе çырать Болдуин,—нимĕçсем мар, Хĕрлĕ Çар наступлени туса пырать. Нимĕçсем поражени тӳсни вырăссен тĕлĕнмелле вăйне кăтартса парĕ. Çав вăхăтрах тата Ростов примерĕ «Германие çĕнтерекенни никам та çук» текен юмаха Гитлер салтакĕсем те ĕненме пăрахнине питĕ лайăх кăтартса парать.

Гитлер Хĕвелтухăç фронтĕнче нимĕçсен ĕçсем арканса кайнине йышăнать

СТОКГОЛЬМ, декабрĕн 11-мĕш (ТАСС). Берлинран пĕлтернĕ тăрăх Германия Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсене хирĕç вăрçăпа тухнă пирки нацистсем хăйсен рейхстагĕн заседанийĕ пеккине туса ирттернĕ. Çакăнта Гитлер сăмах тухса каланă. Вăл Пĕрлешӳллĕ Штатсене тата президент Рузвельта темтепĕр сăмахсемпе ятласа пĕтернĕ. Лăпкă океанра Япония ытти патшалăхсем çине хăй пырса тапăннине Гитлер тунман, вăл, Японие калаçусем йăлăхтарса çитернĕ, çавăнпа вăл хăй аллине хĕçпăшал тытнă, тенĕ. Рузвельтăн фашистла агрессие хирĕç тунă ĕçĕсене Гитлер Европăри ĕççене çыхланни, тенĕ, Рузвельта Европăран анчах мар, Америкăран та хăваласа кăлармалла, тенĕ. Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсем Совет Союзĕпе пĕрлешсе пĕр фронт туни çинчен Гитлер пушшех çиленсе, тарăхса калаçнă. Пуринчен ытла Гитлер хăйĕн ССР Союзне хирĕç «çиçĕм пек хăвăрт» вăрçă тăвасси арканса кайнине ăнлантарса пама хăтланнă.

Большевиксен вăйне пĕлнĕ пулсан Гитлер вĕсене хирĕç наступлени тăвас умĕн чылай шухăшланă пулĕччĕ текенсемпе, вĕсен ятне асăнмасăрах, Гитлер нумай тавлашнă. Гитлер Хĕрлĕ Çарăн хĕçпăшал çителĕклĕ пулнăшăн нумай тарăхнă, вăл хăйĕн планĕсем арканнине çанталăк условийĕсем начар пулнипе ăнлантарма тăрăшнă. Шурă тинĕсрен пуçласа Хура тинĕс патне çити тăсăлакан фронтра пирĕн салтаксем июльри вĕри çанталăкпа асапланнă, халĕ декабрьти сивĕпе асапланаççĕ, тенĕ Гитлер. Пирĕн салтаксем пыльчăкра, тĕрлĕ хурткăпшанкăсене пула асап кураççĕ. Юр тата пăр çинче шăна-шăна вилеççĕ, хĕллехи вăхăт пирĕн наступление чарма пултарать, тенĕ Гитлер.

Гитлер хăйĕн сăмахне Германире тата Германи оккупациленĕ çĕршывсенче Гитлерпа килĕшӳллĕ мар пулакан çынсене хăратмалли сăмахсемпе вĕçленĕ. Пирĕн шалти фронта çĕмĕрме тăрăшакансен пуçĕсем пĕтĕç, тенĕ Гитлер.

Рузвельтăн конгреса янă посланийĕ

ВАШИНГТОН, декабрĕн 11-мĕш. (ТАСС). Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен конгресĕ Германипе Италие хирĕç вăрçă пуçласси çинчен калакан решение Рузвельтăн çак посланине илнĕ хыççăн йышăннă пулнă:

«Пĕтĕм тĕнчене хăйĕн аллине илсе пуçпулса тăрас политикăна тытса пырса, Германия, декабрĕн 11-мĕшĕнче ирхине Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсене хирĕç вăрçă пуçлани çинчен пĕлтерчĕ. Малтанах паллă пулнă тата кĕтсе тăни пулса тăчĕ. Пĕтĕм тĕнчене чуралăха кĕртсе ӳкерме хăтланакан вăйсем халĕ ĕнтĕ пирĕн полушари çинелле тапăнса кĕме тытăнчĕç. Пурăнăçпа ирĕклĕх тата цивилизаци çине халиччен никам та çавтери ирсĕррĕн тапăнса кĕменччĕ. Çак самантра вăрахăн ĕçлени пысăк хăрушлăх кӳрет. Ирĕклĕ пулса юлма шут тытнă мĕнпур халăхсем хăйсен пĕтĕм вăй-хăватне хăвăрт пухсан, тĕрĕслĕхпе чыслăх вăйĕсем тискерлĕхпе варварствăн вăйĕсене пĕтĕм тĕнчипех çĕнтерĕç. Итали те Пĕрлешӳллĕ Штатсене хирĕç вăрçă пуçлани çинчен пĕлтерчĕ. Çавăнпа та конгресран эпĕ: малашне Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсем Германипе Италие хирĕç вăрçăллă лару-тăрура пулнине йышăнма ыйтатăп».

Лăпкă океанри вăрçă

АМЕРИКА ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ВАШИНГТОН, декабрĕн 13-мĕш (ТАСС). Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен çар ĕç министрĕ Стимсон çапла пĕлтернĕ: декабрĕн 10-мĕшĕнче Япони авиацийĕ Филиппинсем çинчи хăшпĕр пунктсем çине, уйрăмăн илсе кăтартсан, Манила хули çине, Кавитăри тинĕс-çар бази çине тата Николсри аэродром çине бомбăсем пăрахнă. Гавай утравĕсем çинчи операцисенче декабрĕн 7-мĕшĕнче Америка авиацийĕн пысăк çухатусем пулнă, анчах çав çухатусене халĕ тӳрлетсе çитереççĕ те ĕнтĕ.

Декабрĕн 10-мĕшĕнче Япони авиацийĕ Манила çине пырса тапăннă чухне Японин 15 самолетне персе антарнă. Гражданла халăх хушшинче 30 çын вилнĕ, 250 çын аманнă. Противник газ ярасран сыхланмашкăн тивĕçлĕ мерăсем йышăнма кирли çинчен вырăнти влаçсем халăха асăрхаттарнă.

Ассошиэйтед пресс агентствин Манилăри корреспонденчĕ Филиппинсем çинчи лару-тăру çинчен каланă май çакна кăтартса парать: японецсем десант антарнă вăхăтра Америкăн самолечĕсем Японин 6 транспорчĕ çине бомбăсем пăрахнă пулин те, Лусон утравĕн çурçĕр тата çурçĕр-хĕвеланăç енчи хĕррисенче Япони войскисем анса юлса çирĕпленсе ларма пултарнă. Япони войскисем çавăн пекех тата Апарри çине тата утравăн çурçĕр пайĕнчи ытти хăшпĕр пунктсене те анса юлма пултарнă. Филиппинсенчи полицин сведенийĕсем тăрăх, японецсем Виганра анса юлнă пулнă, унта Японин парашютисчĕсене тыткăна илнĕ.

Манилăри çар тата тинĕс çар объекчĕсем çине противник тăтăшах бомбăсем пăрахать. Николсри аэродром районĕнче çавăн пекех тата Кавитăри тинĕс-çар бази çинче пысăк пушарсем тухнă.

Декабрĕн 10-мĕшĕнче ирхине Америка самолечĕсем Виган районĕнче Японин 6 транспортне атакăланă, пĕр транспортне путарнă, темиçе транспорта сиенленĕ.

Америкăпа Филиппинсен войскисем Апарри районĕнче Японин десанчĕсене хирĕç çапăçаççĕ. Юлашки сведенисем тăрăх, Америкăпа Филиппинсен войскисем Апарри районĕпе утравĕн çурçĕр енчи хĕррине çĕнĕрен йышăнса илнĕ.

Филиппинсем çинче японецсене хирĕç çапăçнă çĕрте пулнисем каласа панă тăрăх, Япони войскисем усă куракан хĕçпăшалсенчен хăшпĕрисем Германирен илсе килнĕскерсем. Çавăн пек, сăмахран, японецсем Германин 20 миллиметрлă снарячĕсемпе усă курнине палăртнă.

АНГЛИ ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ЛОНДОН, декабрĕн 13-мĕш. (ТАСС). Англи командованин ĕнер кăларнă коммюникинче çапла каланă: декабрĕн 12-мĕшĕнче ирхине Англи авиацийĕ Таин кăнтăр пайĕнчи Сингора хули çине вĕçсе пырса тапăннă. Çанталăк тĕтреллĕ тăнă пирки, бомбăсем пăрахнин результачĕсене палăртма май килмен. Англи самолечĕсем пурте хăйсен базисене таврăннă. Декабрĕн 12-мĕшĕнче Англин самолечĕсем Малайăн пĕтĕм территорийĕ çийĕпе разведка туса çӳренĕ.

Малайăри Кедах районĕнче кунĕпех вăйлă çапăçусем пынă. Фронтра палăрмалла улшăнусемех пулман.

Пенанг хули çине Япони авиацийĕ декабрĕн 12-мĕшĕнче татах бомбăсем пăрахнă. Çар объекчĕсене сиенлемен

Англи командованийĕн паян ирхине пичетлесе кăларнă коммюникинче çапла каланă: иртнĕ çĕр Голланди Индийĕн подводнăй лодкисем Таин кăнтăр пайĕнчи Патани сывăхĕнче тăшманăн войскăсем турттарса пыракан 4 транспортне путарнă.

Малайăн çурçĕр пайĕнчи фронтра иртнĕ 12 сехет хушшинче палăрмалла улшăнусемех пулса иртмен.

ЯПОНИ ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ТОКИО, декабрĕн 13-мĕш. (ТАСС). Кунта официальнăй йĕркепех — Гавай утравĕсем патĕнчи çапăçура Америкăн «Аризон» ятлă линкорне путарни çинчен пĕлтереççĕ. «Аризон» линкорăн водоизмещенийĕ 30.000 тонна шутланать.

Декабрĕн 12-мĕшĕнче Японин тинĕс авиацийĕ Филиппинсен утравĕсем çине пырса тапăннă. Ку тапăнура Батангас-Иба çине, Кларк-филд аэродромĕ çине тата Манила хули таврашĕнчи ытти пунктсем çине те нумай бомбăсем пăрахнă. Америкăн 8 самолетне персе антарнă, çĕр çинче 14 самолета пĕтерсе тăкнă.

Декабрĕн 11-мĕшĕнче Японин тинĕс авиацийĕ Гонконг çине вĕçсе пынă. Çак вăхăтра бомбăсем пăрахнипе Англин пĕр миноносецне, пĕр канонеркине тата 3 суту-илӳ пароходне путарнă.

Япони войскисем Гонконг патĕнчи Кололунски çурмаутравĕ çинчи Колулун хулине йышăнса илнĕ. Çакăнпа пĕрлех Япони çарĕсем Гонконг çине вăйлă атакăсем тума тытăннă.

Ответлă редакторшăн А. А. ЭСХЕЛЬ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 7376

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательства и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 651. Ф 6. 58 84 п. л.